

ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

นางสาวชไมพร แสนใจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Opinions of Members toward the Success of the Community Sufficiency Economy
Village in Ban Rong Plai Na, Bua Salee Sub-District, Mae Lao District,
Chiang Rai Province**

Miss Chamaiporn Sanejai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agricultural and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
บ้านร่องปลาหนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

ชื่อและนามสกุล นางสาวชไมพร แสนใจ

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

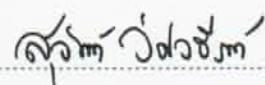
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์วิชา อธิปอนันต์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี นิลวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ด้วยความเอาใจใส่ ปลุกฝังให้ผู้วิจัย รักการวิจัย และทำงานวิจัยมีคุณค่ายิ่ง รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์วิทยา อธิปอนันต์ และ รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย รู้สึกทราบบ้างและประทับใจในความกรุณาในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนอาจารย์และบุคลากรในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ตัวแทนของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสไล อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ที่ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือ ตลอดจนให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยถือว่าเป็นพระคุณยิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจอันล้ำค่าสำหรับผู้วิจัย ที่เป็นแรงใจสนับสนุนที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบให้ผู้ที่สนใจการศึกษา ตลอดจนเกษตรกรทุกท่านซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดไป

ชไมพร แสนใจ

กรกฎาคม 2555

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา

ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย นางสาวไมพร แสนใจ รหัสนักศึกษา 2539001137

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (2) ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (3) ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ประชากรในการศึกษา คือ สมาชิกหมู่บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย จำนวน 58 คน ครัวเรือน 220 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) สมาชิกมีอายุเฉลี่ย 42.81 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ขนาดพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 6.45 ไร่ มีรายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อปี 93,881.69 บาท และยังคงสภาพเป็นหนี้สิน (2) สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก รวม 7 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจิตใจ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากร การมีส่วนร่วม การปลอดภัยเสถียร ผู้นำ และเศรษฐกิจ ส่วนการปฏิบัติในระดับปานกลาง คือ การสนับสนุน (3) สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านในระดับเห็นด้วยทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น องค์กรชุมชนเข้มแข็ง การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และเศรษฐกิจสมดุล (4) ปัญหาของสมาชิกเกี่ยวกับความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนอยู่ในระดับน้อยในภาพรวมและทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอื่นๆ และด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาหมู่บ้านให้ก้าวหน้า ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ สิ่งแวดล้อม กลุ่มต่างๆ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน การไม่เล่นการพนันและเสพยาเสพติด การปลอดภัย และการให้องค์ความรู้ด้านการวิจัย

คำสำคัญ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดเชียงราย

Thesis title: Opinions of Members toward the Success of the Community Sufficiency Economy Village in Ban Rong Plai Na, Bua Salee Sub District, Mae Lao District, Chiang Rai Province

Researcher: Miss Chamaiporn Sanejai ; **ID:** 2539001137;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor;
(2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were to study (1) members' socio-economic factors of the Community Sufficiency Economy Village (2) opinions of members toward practice affecting the success of community sufficiency economy village (3) opinions of members toward village condition affecting the success of community sufficiency economy village (4) problems and suggestions for the success of community sufficiency economy village.

Population for this study was a number of 58 families, 220 members of the Community Sufficiency Economy Village in Ban Rong Plaina, Bua Salee Sub-District, Mae Lao District, Chiang Rai Province. Sample group by simple random sampling was a number of 142 members. Structured interview was the instrument for data gathering. Statistical methodology for data analysis by computer program included frequency, percentage, mean and standard deviation.

Findings from the study were: (1) The average age of members was 42.81 years. They completed primary education. Their main occupation was farmers. Their average area for cultivation was 6.45 rai. Their average annual income was 93,881.69 Baht and still indebted. (2) Their opinions toward practice affecting the establishment of sufficiency economy village was high level totally 7 aspects ranging from high to low respectively i.e. mind, technology and local wisdom, resources, participation, safety from drugs, leader and economy. While the practice or support was medium level. (3) For their opinions toward the condition of sufficiency economy village affecting the success of the village, they agreed with 4 aspects ranging from high to low respectively i.e. warm family, strong community organization, sustainable environment management and balanced economy. (4) By overall, their problems regarding the success of community sufficiency economy village was low level including all of the 4 aspects ranging from high to low respectively i.e. economic, social, other aspects. Management of wisdom resource and technology's serious problem was low level. It was suggested the village development namely development of water source, environment, forming groups, tourist destination of community, without gambling, drugs, wastes, and providing body of knowledge on research to members.

Keywords: Community Sufficiency Economy Village, Chiang Rai Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	11
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุมชนต้นแบบ	13
สภาพทั่วไปของบ้านร่องปลาชนา	15
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	25
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	32
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	44
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงชุมชน	50
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปการวิจัย	59
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	78
แบบสัมภาษณ์	79
ประวัติผู้วิจัย	92

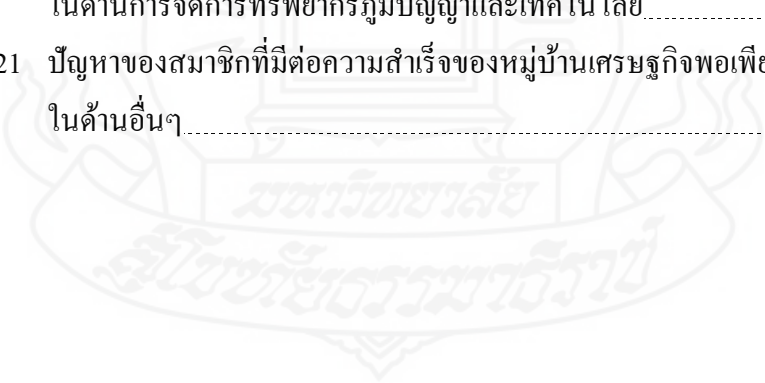

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ปัจจัยทางสังคมของสมาชิก 26
ตารางที่ 4.2	การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการดำรงตำแหน่งทางสังคมของสมาชิก 28
ตารางที่ 4.3	การประกอบอาชีพหลักและรองของสมาชิก 29
ตารางที่ 4.4	รายได้ในครัวเรือนและสภาพการเป็นหนี้สินของสมาชิก 30
ตารางที่ 4.5	จำนวนแรงงานในครัวเรือน และขนาดพื้นที่การเกษตร ของสมาชิก 31
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 33
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ 34
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านทรัพยากร 35
ตารางที่ 4.9	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านจิตใจ 36
ตารางที่ 4.10	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านผู้นำ 38
ตารางที่ 4.11	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วม 40
ตารางที่ 4.12	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านปลอดภัยเสถียร 41
ตารางที่ 4.13	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการสนับสนุน 43
ตารางที่ 4.14	ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านครอบครัวมีความอบอุ่น 45

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15	
ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านเศรษฐกิจสมดุล.....	47
ตารางที่ 4.16	
ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง.....	48
ตารางที่ 4.17	
ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน.....	49
ตารางที่ 4.18	
ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจ	
พอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ.....	51
ตารางที่ 4.19	
ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านสังคม.....	53
ตารางที่ 4.20	
ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี.....	55
ตารางที่ 4.21	
ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
ในด้านอื่นๆ.....	57

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
		4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยพระบารมีอันยิ่งใหญ่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีแก่พสกนิกรชาวไทย พระองค์ทรงได้มีพระราชดำรัสชี้แนะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางสังคมและกอบกู้เศรษฐกิจที่สมบูรณ์แบบในยุคโลกาภิวัตน์ และทุกระดับชั้น ในโครงสร้างของสังคม เริ่มตั้งแต่ปัจเจกชน ผู้ครอบครัว ชุมชน สังคม และความมั่นคงของประเทศ นั่นคือแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นทางสายกลางในการดำเนินชีวิตโดยยึดถือความพอเพียง พออยู่พอกิน

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ การคำนึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินงานชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ดังปรากฏในพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ และต่อมาได้มีการประมวลกลั่นกรอง พร้อมทั้งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่ ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ตามหนังสือที่ รล.003/18888 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 สำนักพระราชวัง พะระบรมมหาราชวัง ความว่า

“ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจใน

ทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี ”

เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลางที่ ชี้แนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัย ความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินงานทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจ พอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลก โลกาภิวัตน์ที่มีการ แข่งขันสูง (กรมการพัฒนาชุมชน 2549: 1)

การส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยน้อมนำ แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ของกรมการพัฒนาชุมชนตามปีงบประมาณ 2554 กำหนดให้มีการขยายผลส่งเสริมหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ ฯ ใน 1,756 หมู่บ้าน ซึ่งบ้านร่องปลายนา หมู่ 11 ตำบลบัวสดี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ได้รับคัดเลือกให้ เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจากระดับอำเภอ ในปี 2550 ต่อมาในปี 2551 ได้รับคัดเลือก ให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข ของจังหวัดเชียงราย และยังได้รับการคัดเลือกให้ เป็นสุดยอดแหล่งเรียนรู้ 1 ใน 15 แห่งของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้นยังได้รับการคัดเลือกให้ เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มั่งมี ศรีสุข ประจำปี 2554 โดยการพัฒนาของหมู่บ้านแห่งนี้ เริ่มต้นจากการดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครัวเรือนก่อนขยายผลไปสู่ ชุมชน ให้เป็นอยู่อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน แล้วจึงดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชาชน และมุ่งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและปรับประยุกต์ใช้กับ หมู่บ้านอื่นๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกัน และ ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการและผู้ที่สนใจต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลิ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย

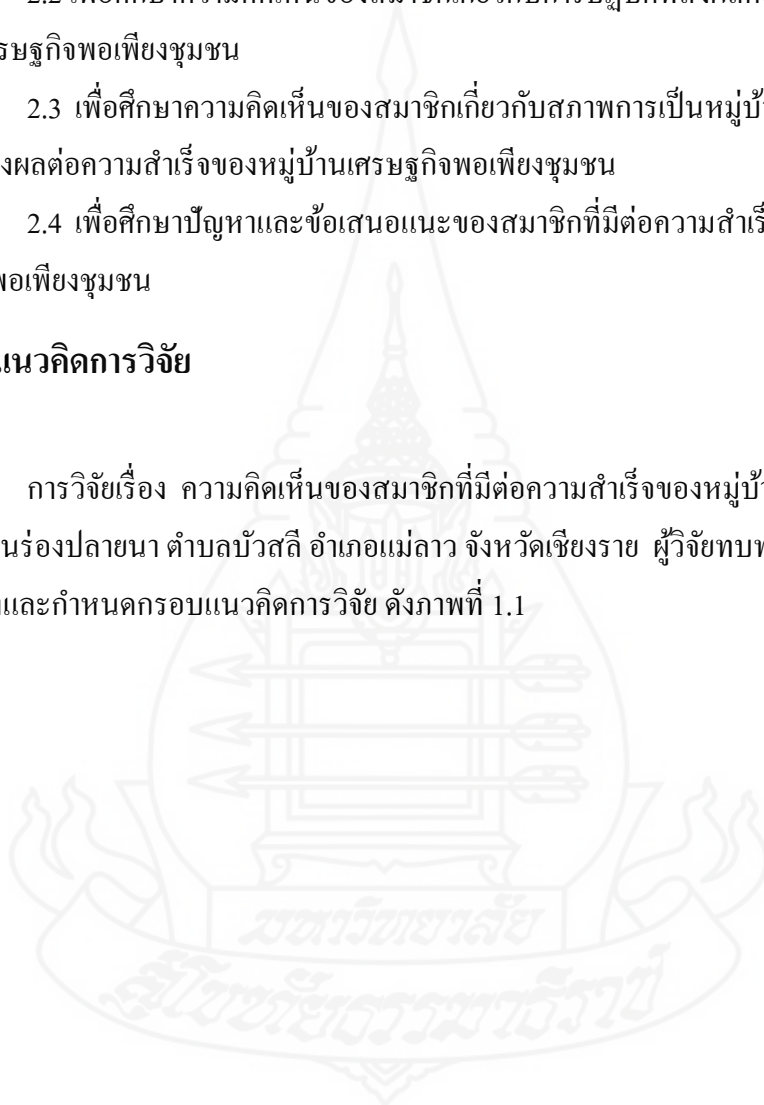
2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

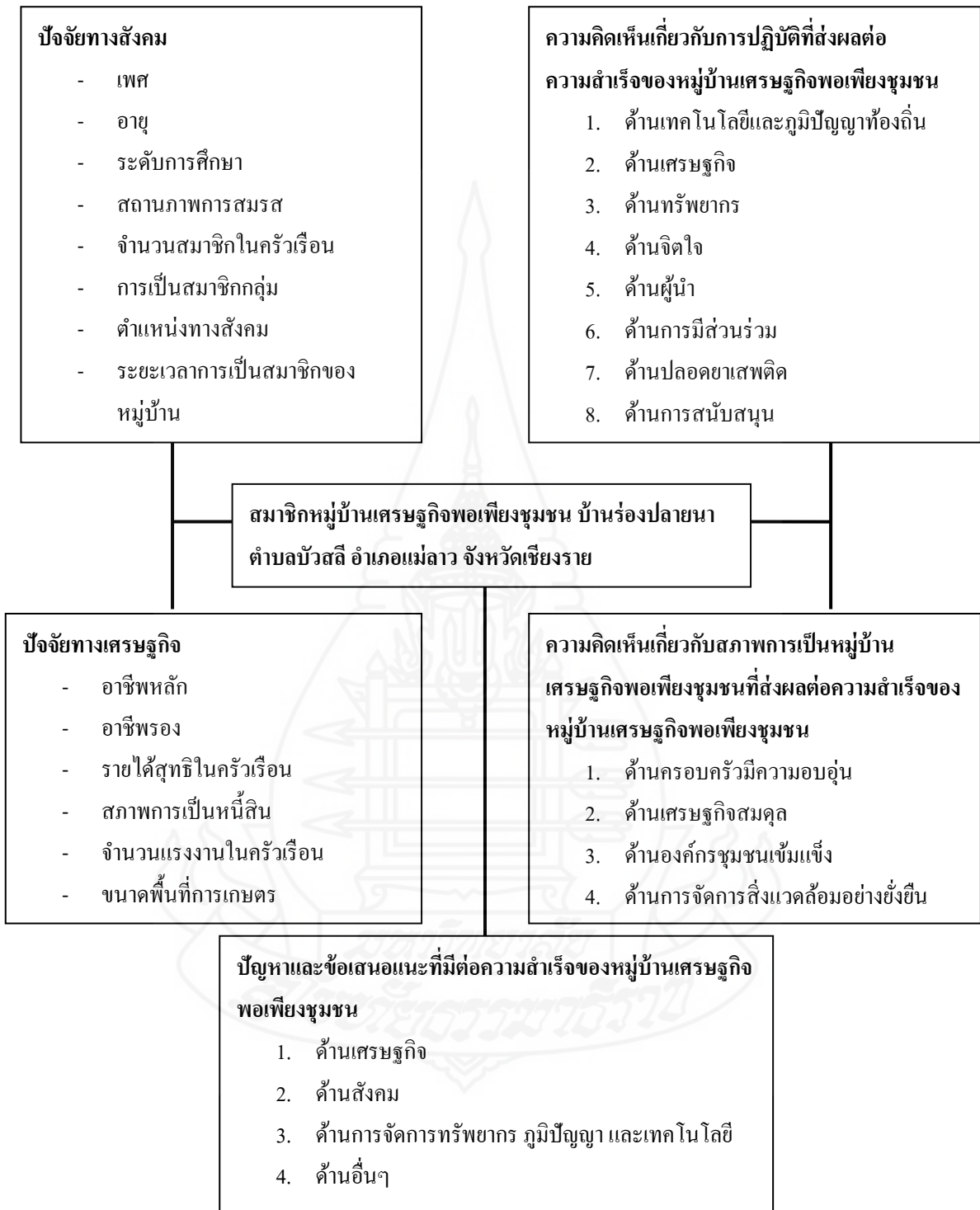
2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลิ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนในหมู่บ้านร่องปลายนา จำนวน 220 ราย ที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัว ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา (ไชยรัตน์ ปรานี 2551: 5)

5.2 การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม

5.3 เศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่สุจริตบนพื้นฐาน ความสามารถของตนเอง การเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ตลอดไป อย่างมั่นคง

5.4 หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หมู่บ้านที่ผ่านการประเมินของกรมการพัฒนา ชุมชน ใน 3 ระดับ คือ พออยู่พอกัน อยู่ดีกินดี และมั่งมีศรีสุข โดยมีหลักเกณฑ์ในการประเมิน ความสำเร็จผ่านตัวชี้วัดต่าง ๆ จำนวน 23 ตัวชี้วัด

5.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง พื้นฐานความรู้ของชาวบ้านหรือคือความรู้ของ ชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือที่ เป็นความรู้สะสมสืบทอดกันมา

5.6 เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การยอมรับและการนำความรู้ วิธีการ เครื่องมือ สิ่งประดิษฐ์หรืออุปกรณ์ ทั้งที่เป็นดั้งเดิมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิ่งที่ค้นพบใหม่ เพื่อ

ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิต ซึ่งมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและปัจจัยพื้นฐานหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

5.7 กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง แหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจใน ระดับรากหญ้า และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนทั่วประเทศ ส่งผลต่อ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

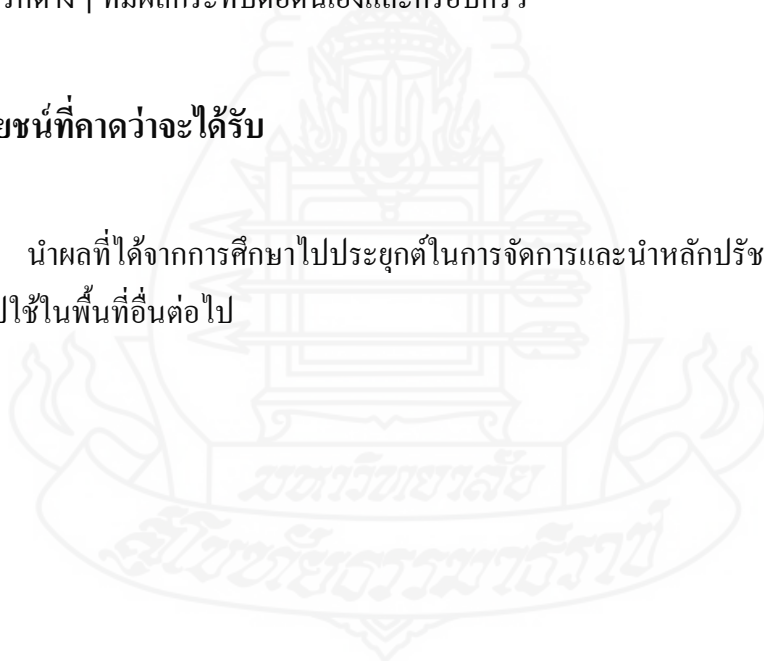
5.8 จิตใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด เชาวปัญญา ความสำนึก ความมีสติ แต่ความคิด เป็นองค์ประกอบสำคัญของจิตใจที่สามารถรู้เห็นได้ กำกับและควบคุมอย่างชัดเจน

5.9 ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับ ต่าง ๆ ที่ต้องการ ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5.10 การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนเข้ามาร่วมกันปรึกษาหารือ การ ตัดสินใจรับผิดชอบต่อแนวทาง แผนการปฏิบัติ หรือนโยบาย ที่กำหนดขึ้นในการแก้ไขปัญหาและ ขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเองและครอบครัว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในพื้นที่อื่นต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลิ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุมชนต้นแบบ
4. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ประวัติและแนวทาง ความหมาย หลักแนวคิดและนัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประวัติและแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญต้องมีสติ ปัญญา และความเพียร ซึ่งจะนำไปสู่ความสุข ในการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ

มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับ ให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ความมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา 2550: 7)

1.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 62) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่มีได้เป็นเจ้าของ

ประเวศ วะสี (2542: 4-6) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

- 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกคนรอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจทอดทิ้งกัน
- 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้
- 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
- 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้แก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 5) ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
- 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย เศรษฐกิจความสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง
- 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รู้บวบ เดียวจนเดียวรวบแบบกะทันหัน เดียวตกงานไม่มีกิน ไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ ประชาชนมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เกิดขึ้น จึงทำให้สุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ดิฉยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี

1.3 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ (สรรเสริญ วงศ์ชูม 2544: 55)

1.4 นัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง

ประการแรก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักที่ว่า “ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาดก็จะเป็นกำไรของเกษตรกร ในสภาพการณ์เช่นนี้ เกษตรกรก็จะกลายเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้กระทำต่อตลาด แทนที่ตลาดจะเป็นตัวกระทำ หรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และหลักใหญ่สำคัญยิ่ง คือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไข่ ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

ประการที่สอง เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้ กลุ่มชาวบ้าน หรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ให้มีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตไปได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่าเศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อมๆ กับสภาพการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

ประการที่สาม เศรษฐกิจแบบพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจ เพื่อการประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงมิได้หมายถึงรายได้เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในมิติอื่นๆ ด้วย ได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป โดยมีการสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ (พระมหาสิริวัฒน์ อริเมธี 2549: 46)

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตน ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับชาติ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล เศรษฐกิจพอเพียงและชีวิตที่พอเพียงเกิดได้เพราะใจที่พอเพียง
- 2) เศรษฐกิจระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอรรถภาพ ที่สำคัญคือไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่มีพันธนาการอยู่กับสิ่งใด

- 3) เศรษฐกิจพอเพียงระดับครอบครัว คือ การพอมีพอกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฝืดเคืองนัก
- 4) เศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน คือ การที่ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ประชากรมีการรวมกลุ่มในด้านเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มอาชีพต่างๆ มีการพัฒนาชุมชนอย่างสมดุล และผสมผสานทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและจิตใจ
- 5) เศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติ จะต้องมีการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับให้มีจิตใจสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา ความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี
- 6) ใช้ศาสนาธรรมสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยเป็นผู้มีสติที่มั่นคงและปัญญาที่เฉียบแหลมอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นผู้ไม่ประมาทในที่ทั้งปวง
- 7) ส่งเสริมการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการแบ่งที่ดินอย่างจำกัดหรือการแบ่งสัดส่วน เพื่อใช้ขุดสระเก็บกักน้ำ ปลูกข้าว ปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้น ที่อยู่อาศัย
- 8) ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและรายจ่ายน้อยลง การเพิ่มรายได้ อาจทำได้โดยการส่งเสริมอาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม โดยการใช้เทคโนโลยีพื้นฐานหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม การลดรายจ่ายอาจทำได้โดยการ ลด ละ เลิกอบายมุข

2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1 ความหมายของความคิดเห็น

พงษ์ไพบุลย์ ศิลาวราเวทย์ (2528: 39) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้

ชาติชาย อ่อนเจริญ (2533: 13) สรุปว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกหรือความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูดหรือเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

มาลี สุจิรพัฒน์พงษ์ (2537: 61) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้ทราบความต้องการของบุคคลต่างๆ ให้สังคมสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้กระทำจากผู้ถูกกระทำว่าดี หรือไม่อย่างไร ความเห็นที่ได้มีประโยชน์ต่อผู้กระทำในการปรับปรุงพฤติกรรม ทศนคติต่อผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม

ประวิตร ชูศรี (2542: 14) สรุปความหมายของความคิดเห็นได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และการตัดสินใจในการพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือประเด็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

จากความหมายของความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ พอจะสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูดหรือเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ อารมณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็นของแต่ละคน ความคิดเห็นจึงมีได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

2.2 ความสำคัญของความคิดเห็น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522: 39) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากการแปลข้อเท็จจริง หรือสิ่งที่ได้พบมา แต่ลักษณะการแปลข้อเท็จจริงนั้นๆ ย่อมเป็นไปตามเจตคติของบุคคล และเมื่อคนนั้นถูกถามว่าทำไม จึงมีความคิดอย่างนั้น เขาจะพยายามให้เหตุผลที่เขาคิด

เฟลด์มัน (Feldman 1991: 53) กล่าวไว้ว่า การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูดหรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ

เพราะจะทำให้การดำเนินการต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้ว ก็ควรต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อโครงการจึงเกิดผลดี คือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น อันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินค่าโครงการและทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกการมีส่วนร่วมทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน ถ้าสาธารณชนมีส่วนหรือมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในโครงการใดๆ ที่จะพัฒนาประเทศนั้น คือ ทำให้ประชาชนร่วมการสำรวจแสดงความคิดเห็น เป็นการศึกษารูสึกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมา โดยการพูดและการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็น จะเป็นประโยชน์ต่องานวางนโยบายต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.3 ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954: 158 - 159) จำแนกความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

- 1) ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทาง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก
- 2) ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

2.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp 1997: 119 - 133) กล่าวสรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

- 1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ความผิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นไม่ดีต่อบุคคลภายนอก
- 2) ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง กระทำด้วยตนเอง หรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจ และเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
- 3) อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก จึงมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็ก

4) ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

5) สื่อมวลชน คือ สื่อต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุมชนต้นแบบ

กรมการพัฒนาชุมชน (2555 จาก <http://www.chumchon.cdd.go.th>) ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยในปี 2552 และ 2553 ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ใน 3 ระดับ คือ พออยู่พอกัน อยู่ดีกินดี และมีศรีสุข จำนวน 910 หมู่บ้าน และปีงบประมาณ 2554 กำหนดให้มีการขยายผลส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็น โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติฯ ใน 1,756 หมู่บ้าน การส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เป็นต้นแบบใน 3 ระดับ (พออยู่พอกัน อยู่ดีกินดี และมีศรีสุข) มีหลักเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จผ่านตัวชี้วัดต่าง ๆ จำนวน 23 ตัวชี้วัด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น ในการพัฒนาแต่ละระดับเปรียบเสมือนการขึ้นบันได จะมีชานพัก ให้เห็นภาพเป็นมิติ ๆ ไป ซึ่งสามารถแยกชานพักเป็น 3 ชานพัก ใน 3 มิติ คือ มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านอนุรักษ์และเรียนรู้

3.1 เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ด้านจิตใจและสังคม (มี 7 ตัวชี้วัด) ได้แก่
  - (1) มีความสามัคคีและความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน
  - (2) มีข้อปฏิบัติของหมู่บ้าน
  - (3) มีกองทุนในรูปแบบสวัสดิการแก่สมาชิก
  - (4) ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย
  - (5) มีคุณธรรม/ จริยธรรม
  - (6) คนในหมู่บ้าน/ ชุมชน ปลอดภัยสมบูรณ์
  - (7) มีความเชื่อมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ด้านเศรษฐกิจ (มี 5 ตัวชี้วัด) ได้แก่

- (1) มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน
- (2) มีกิจกรรมลดรายจ่ายและสร้างรายได้
- (3) มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพหลักของหมู่บ้าน
- (4) มีกิจกรรมการออมที่หลากหลาย
- (5) มีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน

3) ด้านการเรียนรู้ (มี 7 ตัวชี้วัด) ได้แก่

- (1) มีข้อมูลของชุมชน
- (2) มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุมชน และแผนชุมชน
- (3) มีการค้นหาและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างคุณค่า
- (4) มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน
- (5) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน
- (6) มีการสร้างเครือข่ายภาคการพัฒนา
- (7) มีการปฏิบัติตามหลักการพึ่งตนเอง

4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มี 4 ตัวชี้วัด) ได้แก่

- (1) มีจิตสำนึกของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (2) มีกลุ่มองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม
- (3) มีการใช้พลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน
- (4) มีการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 การประเมินเพื่อจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับพออยู่พอกิน

มิติด้านสังคม มีการสามัคคีและร่วมมือกันของคนในหมู่บ้าน สามารถจัดเวทีประชาคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ มีข้อปฏิบัติร่วมกันให้คนในชุมชนปฏิบัติ รู้จักรักษาสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย

มิติด้านเศรษฐกิจ ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

มิติด้านอนุรักษ์ มีข้อมูลของชุมชนที่จัดเก็บเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และเรียนรู้ มีการวางแผนอนุรักษ์ จัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้กลุ่มองค์กร

2) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับอยู่ดีกินดี จะต้องมีตัวชี้วัดเพิ่มเติม ดังนี้
มิติด้านสังคม มีกองทุนสวัสดิการชุมชน การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่เป็นรูปธรรม

มิติด้านเศรษฐกิจ มีกิจกรรมลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ส่งเสริมการออมที่เห็นผลชัดเจน

มิติด้านอนุรักษ์ มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือแผนชุมชนไปปฏิบัติจริง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ และเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับหนึ่ง และมีการใช้พลังงานทดแทนที่เหมาะสมในพื้นที่

3) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับมั่งมีศรีสุข ต้องมีตัวชี้วัดเพิ่มขึ้น ดังนี้
มิติด้านสังคม ชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยเสถียร มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้จริง

มิติด้านเศรษฐกิจ มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถส่งเสริมผลิตภัณฑ์และกิจกรรมในชุมชนที่ชัดเจน

มิติด้านอนุรักษ์ มีการค้นหาและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างคุณค่า สร้างภาคีเครือข่าย และเรียนรู้การพัฒนาที่ชัดเจน และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนได้

4. สภาพทั่วไปของบ้านร่องปลายนา

กรมการพัฒนาชุมชน (2555 จาก <http://cddchiangrai.com/>) กล่าวถึงประวัติ ข้อมูลด้านกายภาพ การปกครอง การอาชีพ การนับถือศาสนา การจัดตั้งกลุ่ม และสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ประวัติ

บ้านร่องปลายนา เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ที่สะอาด สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย หากจะมองถึงพัฒนาการของการพัฒนาแล้ว บ้านร่องปลายนาได้สิ่งสมสิ่งดี ๆ จากภูมิปัญญาของคนในชุมชนมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน

บ้านร่องปลายนา เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ต้นตระกูลที่เริ่มตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ก่อน 3 ตระกูล คือ 1) เตชะ 2) สุภาชนะ 3) ยานะ มีครัวเรือนเพียง 15 ครอบครั้ว แต่เดิมเรียกชื่อ “บ้านส่องขึ้นา” ซึ่งเป็นชื่อของร่องน้ำ (ส่องน้ำ) ที่ชาวบ้านระบายน้ำทิ้ง ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “เสียน้ำขึ้นา”

จึงได้ตั้งชื่อเป็นบ้าน “ห้องจี่นา” หรือ “ร่องจี่นา” ต่อมาผู้อาวุโสของหมู่บ้านเห็นว่าชื่อนี้ไม่เป็นมงคล เพราะมีคำว่า “จี่” จึงเปลี่ยนชื่อมาเป็น “บ้านร่องปลายนา”

4.2 ข้อมูลด้านกายภาพ

1) **ขนาดและที่ตั้ง** บ้านร่องปลายนาตั้งอยู่ทางฝั่งทิศตะวันตกของตำบลบัวสลี มีถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่เชื่อมต่อกับถนนพหลโยธินเข้ามา 500 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 105 ไร่ การคมนาคมสะดวกเพราะมีถนนเชื่อมต่อกันระหว่างหมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่ลาว 7 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดเชียงราย 15 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านแม่มอญ หมู่ที่ 1 ตำบลบัวสลี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านศรีวังมูล หมู่ที่ 7 ตำบลบัวสลี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านปงป่าตอง หมู่ที่ 9 ตำบลบัวสลี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านสันปูเลย หมู่ที่ 4 ตำบลบัวสลี

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำคลองสาธารณประโยชน์ที่แยกมาจากคลองชลประทาน น้ำแม่ลาวและน้ำแม่กรณ์ไหลผ่านตลอดทั้งปี

3) **ลักษณะภูมิอากาศ** ฤดูฝนจะมีปริมาณฝนตกชุก เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนฤดูหนาว จะมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ย 14 องศาเซลเซียส

4.3 **การปกครอง** หมู่บ้านร่องปลายนาแบ่งการปกครองดูแลออกเป็น 5 หมู่ และ มีหัวหน้าประจำแต่ละหมวดเพื่อสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานราชการ การไปร่วมทำบุญทางศาสนา และให้การดูแลช่วยเหลือสมาชิกในหมวดของตน หมู่บ้านร่องปลายนาแบ่งการปกครองดูแลออกเป็น 5 หมู่ๆ ละ 10 - 11 หลังคาเรือน และมีหัวหน้าประจำแต่ละหมวด คอยกำกับ ดูแลและร่วมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการประชุมวางแผนหรือตัดสินใจในการกำหนดแนวทางพัฒนา หรือดำเนินกิจกรรมสาธารณะ ในชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานราชการ การไปร่วมทำบุญทางศาสนา และให้การดูแลช่วยเหลือสมาชิกในหมวดของตน การดูแลและปกครองแบบหมวดบ้านเป็นความสัมพันธ์ที่เห็นได้อย่างเด่นชัดในชุมชน เป็นระบบการจัดการของชุมชนในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

4.4 **ข้อมูลการอาชีพ** อาชีพหลักทางการเกษตรกรรม ไร่ข้างทั่วไป ค้าขายและรับราชการ ในสมัยก่อนชาวบ้านมีอาชีพทำนาเพื่อบริโภค หางของป่า ปลุกพืชผักสวนครัว เลี้ยงโค กระบือไว้ใช้งาน ต่อมาในปี พ.ศ.2520 เริ่มมีระบบชลประทานเข้ามา น้ำและดินอุดมสมบูรณ์ จึงมีการปลูกข้าว และปลูกพืชไร่อื่นๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวสาลี ถั่วเหลือง และยาสูบ สลับสับเปลี่ยน

หมุนเวียนตลอดปี ส่วนชาวบ้านที่ไม่มีที่นาก็ได้อาศัยการเช่าที่นาจากเจ้าของนา ผลประโยชน์จากข้าวที่ได้จะแบ่งครึ่งหรือตามสัดส่วนที่ตกลงกันไว้ก่อนนั้น ชาวบ้านมักเรียกกันว่า “การทำนาผ่า” โดยเจ้าของที่นาจะออกทุนให้ทั้งหมด ส่วนชาวบ้านเป็นผู้ใช้แรงงาน สำหรับคนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อการหาเลี้ยงครอบครัว ก็จะออกไปรับจ้าง แต่ก็ยังคงเป็นการรับจ้างในภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยค่าตอบแทนที่ได้รับวันละประมาณ 120 - 150 บาท ชายมักจะได้รับค่าตอบแทนมากกว่าหญิงประมาณ 20 - 50 บาทต่อคน ชาวบ้านนิยมรวมกลุ่มกันรับจ้างเหมาปลูกข้าวโดยคิดในอัตราไร่ละ 500 บาท อาชีพรับจ้างแรงงาน เป็นอาชีพที่คนวัยทำงานและคนหนุ่มสาวออกไปรับจ้างต่างถิ่น เช่น เป็นพนักงานในบริษัท พนักงานบริษัทไร่จิง โครงการหลวง บางส่วนไปทำงานรับจ้างในตัวจังหวัด รับจ้างเหมาก่อสร้าง และบางครอบครัวจะค้าขายสินค้าพวกผักสด หางของป่า พืชสมุนไพร

4.5 การนับถือศาสนา หรือพิธีกรรมต่างๆ มี พ่ออาจารย์หนานคำ จันทร์วัน เป็น ผู้รับผิชอบ

4.6 การจัดตั้งกลุ่ม มีกลุ่มต่าง ๆ ที่หมู่บ้านจัดตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือจัดตั้งตามวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่ม กลุ่มที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มพัฒนาสตรี(กลุ่มแม่บ้าน) กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครและป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มผู้ฉางข้าว กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความสามัคคีของคนในชุมชน ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ กัน เช่น กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาแบบโบราณ (แบบไม่เคลือบ) และเตาहुงต้มประสิทธิภาพสูง กลุ่มข้าวกล้อง กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าทอมือ กลุ่มผักปลอดสารพิษ กลุ่มนุ้ยชีวภาพ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มสมุนไพร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มจักสาน และกลุ่มส่งเสริมการผลิตและการใช้เทคโนโลยีพลังงานชุมชน

4.7 ข้อมูลด้านสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเครือญาติ เห็นได้จากการช่วยทำงานในด้านเกษตรกรรมและงานทางสังคม เช่น การปลูกและเก็บเกี่ยวข้าว งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีส่วนช่วยเหลือกัน ทั้งในเรื่องของกิจกรรมส่วนตัวและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน โดยจะยึดถือเป็นประเพณีสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านในชุมชนได้อาศัย บ้าน โรงเรียนและวัด เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับให้คนในชุมชนได้มาพบปะแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

ชาวบ้านร้องปลาขนาจะเป็นผู้มีน้ำใจไมตรี เมตตากรุณา ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่มีปัญหาของการลักเล็กขโมยน้อยหรือปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวชุมชนเป็นไปอย่างอบอุ่น เป็นหมู่บ้านที่ไม่มีผู้เสพยาบ้าและได้ประกาศให้เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นวงศาคณาญาติกัน จะสังเกตเห็นได้ว่ามีนามสกุล “เตชะ” และ “สลิสงสม” มากกว่า

ร้อยละ 80 ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเป็นผู้อยู่ในศีลธรรมอันงดงาม ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาต่างพากันไปทำบุญรับศีลรับพรฟังเทศน์ฟังธรรมที่วัดศรีวังมูล และทุกวันพระจะนุ่งขาวห่มขาว นอนที่วัดเพื่อฝึกสมาธิเจริญวิปัสณากรรมฐานจนกว่าจะออกพรรษา นอกจากนี้ยังอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ลูกหลานและเยาวชน มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

ชาวบ้านจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากเสียงตามสายหมู่บ้าน / อาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน / ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน / วัด / สถานิอนามัย และอาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) ซึ่งจะมีหนังสือประเภทต่างๆ ป้ายนิเทศการหรือบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพ แหล่งข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านอีกแห่งหนึ่งคือ ร้านขายของชำ เพราะนอกจากชาวบ้านจะมาซื้ออาหารแล้ว ชาวบ้านมักจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น ข่าวสารด้านสาธารณสุข การณรงค์ และการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น

ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนบ้านร่องปลายนา มีการปฏิบัติสืบต่อกันมา ยาวนานตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาคือ “วัดศรีวังมูล” ในรอบปีหนึ่งๆ ชาวบ้านมีการประกอบงานบุญการกุศลและประเพณีหลายอย่าง เช่น ประเพณีทานสลากภัต ประเพณีทอดกฐินหรือทอดผ้าป่าสามัคคี ประเพณีสงกรานต์พระพุทธรูป แห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลชัย กอบกุลธนชัย (2550: 75-76) ศึกษาเรื่อง“ทัศนคติของประชาชนต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพง ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพง มีทัศนคติที่ดีต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความเชื่อของประชาชนต่อแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้สึกของประชากรต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวโน้มของพฤติกรรมของประชาชน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพงต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ระดับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิต

ประภาพร สุปัญญา (2550: 71-74) ศึกษาเรื่อง“การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดขอนแก่น” มุ่งศึกษาความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในระดับครอบครัว และระดับชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) การศึกษาความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในระดับครอบครัว พบว่า แกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหลังจากได้รับการอบรม มีการนำมาปฏิบัติ พร้อมกับชักจูงคนในครอบครัวที่ไม่ได้รับการอบรมมาปฏิบัติร่วมกัน และชี้ให้เห็นถึงผลดี ว่าเมื่อปฏิบัติแล้วจะเป็นอย่างไร และเมื่อปฏิบัติแล้วพบว่า สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่เดือดร้อน ไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำเนินชีวิตไปในทางสายกลาง มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณ ตามฐานะ และอัตภาพ ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ท่ามกลางความวุ่นวายของสังคมที่เกิดจากการแข่งขัน ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และถ้ายึดหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ก็จะทำให้ชีวิตพบกับความสุขได้ แต่มีเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากแกนนำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอายุมาก มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และเข้าอบรมในฐานะที่เป็นเกษตรกร จึงทำให้ยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบกับไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นที่มาของหนี้สินที่ยังมีอยู่

2) การศึกษาความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในระดับชุมชน พบว่า แกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหลังจากได้รับการอบรมมีการนำมาปฏิบัติ โดยการเน้น “การพึ่งพาตนเอง” ซึ่งแกนนำหมู่บ้านใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดิน โดยเฉพาะแหล่งน้ำและกิจกรรมการเกษตรได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ อยู่บนพื้นฐานการผลิตอย่างพอเพียง ในขณะเดียวกัน มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ และมีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินกิจการ และผลผลิตมาจากกระบวนการของคนในชุมชน และที่สำคัญแกนนำหมู่บ้านยังให้เกียรติ ยกย่องให้ความสำคัญกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีความรู้ มีคุณธรรม เพื่อยึดเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

สงคราม แก้วกันทะ (2551: 87-102) วิจัยเรื่องกระบวนการเสริมสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับชุมชนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการศึกษาพบว่ากระบวนการ และวิธีการที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนอำเภอปายนั้น ในการจัดทำนโยบายภาครัฐต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย นโยบายต้องไม่ซับซ้อนและกว้างเกินไป ต้องให้ชุมชนเข้าใจและ

ปฏิบัติตามได้จริง มีความสอดคล้องกับพื้นที่ ซึ่งชุมชนดังกล่าวมีขนาดเล็กและมีความเป็นเอกลักษณ์ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อนุรักษ์ความเป็นวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้ไว้ วิธีการปฏิบัติงานตาม โครงการต่างๆ ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ส่วนท้องถิ่นและประชาชนในชุมชนเอง จะต้องประสานการปฏิบัติงานกันอย่างสอดคล้อง นำเอานโยบายไปจัดทำโครงการต่างๆ แบบมีส่วนร่วม สำหรับปัญหา อุปสรรคในการเสริมสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับชุมชนดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

1) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เดิมชุมชนอำเภอปายเป็นชุมชนที่มีวิถีการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย แต่ความเจริญเข้าไปในชุมชนทำให้วิถีชีวิตต้องเปลี่ยนไปด้วย ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงขึ้น ตามมา ต้องแสวงหารายได้เพิ่มขึ้น สิ่งอุปโภคบริโภค มีราคาสูงขึ้นตามมา ผลผลิตพืชจากเดิมปลูกพอขายเลี้ยงชีพได้ พอชุมชนต้องการรายได้เพิ่ม ก็เพิ่มจำนวนพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำเพราะเกินความต้องการของตลาด

2) ปัญหาด้านสังคม เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของชุมชนในอำเภอปาย การขยายเมืองทำให้เกิดการสูญเสียสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการนำความเจริญเข้าไปโดยไม่ไดวางแผนการจัดการ กลุ่มแสวงหาประโยชน์เริ่มเข้ามามีบทบาท ปัญหาการเรียนรู้ที่ได้รับไม่เท่าเทียมกับชุมชนเมือง นอกจากนี้ปัญหาด้านความมั่นคง การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากภัยต่างๆ ยังคงได้รับผลกระทบตลอดเวลา

3) ปัญหาทางการเมือง ความไม่รู้ไม่เข้าใจทางการเมืองการปกครองของชุมชน และชนเผ่า จากเดิมการเลือกผู้แทน หรือผู้นำของตนเอง ชนเผ่ามักเลือกผู้นำที่เป็นชนเผ่าของตนเองเสมอ แต่ปัจจุบันมีการใช้ระบบอุปถัมภ์และอิทธิพลของกลุ่มการเมืองเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ การเลือกผู้นำ ผู้แทนมีเสียงแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดความขัดแย้งตามมา จากผลการศึกษามีแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยการส่งเสริมให้เข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการส่งเสริมอาชีพที่ถนัดตามประเพณีของชนเผ่า เน้นการพอยู่พอกินตามสภาพที่แท้จริงของชุมชน ด้านสังคมจะต้องกำหนดแนวทางการป้องกัน การปฏิบัติ และการแก้ไขให้ตรงจุดของปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ด้านการเมือง ภาครัฐจะต้องมีการเสริมสร้างการให้ความรู้ ความเข้าใจในการเมืองการปกครองของระบอบประชาธิปไตยโดยชุมชนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนบ้านร่องปลาเนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน
ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกหมู่บ้านร่องปลาเนา ตำบล
บัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย จำนวน 58 ครัวเรือน 220 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane
(Yamane 1973 อ้างถึงใน จินดา ขลิบทอง 2547: 19 – 20) โดยการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N แทน	ขนาดของประชากร
e แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด ร้อยละ 5

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ได้ดังนี้

$$n = \frac{220}{1 + 220(0.05)^2}$$

นั่นคือ $n = 141.93$

1.3 การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด โดยรูปแบบของคำตอบจะเป็นการสำรวจรายการ แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนของสมาชิก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมีคำตอบให้เลือก จำนวน 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ โดยมีความหมายของแต่ละระดับ

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนของสมาชิก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีคำตอบให้เลือก จำนวน 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละระดับ โดยมีความหมายของแต่ละระดับ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี และด้านอื่นๆ โดยระดับความรุนแรงของปัญหาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ โดยมีความหมายของแต่ละระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

2.2 การตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์โดยการศึกษาจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 การหาความเที่ยงตรง โดยนำเสนอแบบสัมภาษณ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์และเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2.3 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ (pre-test) กับสมาชิกหมู่บ้านอื่น จำนวน 20 ราย แล้วนำผลที่ได้ มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ใช้วิธีของครอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha) ผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) ด้านต่างๆ ดังนี้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน เท่ากับ 0.82 , 0.93 และ 0.83 ตามลำดับ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องสำนวนและภาษาภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตามช่วงเวลานัดหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 – 31 มีนาคม 2555 จนครบ 142 ราย คิดเป็น ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการลงรหัสแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต่างๆมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายของคะแนน ตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายของคะแนน ตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	เฉยๆ
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 ปัญหาของสมาชิกที่มีความสำเร็จของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ใช้การแปลความหมายของคะแนน เช่นเดียวกับตอนที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลาเนา ตำบลบัวสไล อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

1.1 ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมของสมาชิก ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการดำรงตำแหน่งทางสังคมผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยทางสังคมของสมาชิก

n=142						
ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
เพศ (คน)						
ชาย	75	52.8				
หญิง	67	47.2				
อายุ (ปี)						
			42.81	15.46	15	79
น้อยกว่า 21	10	7.0				
21 - 30	32	22.5				
31 - 40	19	13.4				
41 - 50	36	25.4				
มากกว่า 50	45	31.7				
สถานภาพการสมรส (คน)						
โสด	15	10.6				
แต่งงาน	119	83.8				
หม้าย/หย่าร้าง	8	5.6				
ระดับการศึกษา (คน)						
ไม่ได้รับการศึกษา	6	4.2				
ประถมศึกษา	67	47.2				
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	22.5				
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	14	9.9				
อนุปริญญา/ ปวส.	13	9.2				
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	10	7.0				
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)						
			3.13	0.74	1	4
1	4	2.8				
2	18	12.7				
3	75	52.8				
4	45	31.7				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกใน หมู่บ้านนี้ (ปี)			33.85	14.59	2	70
น้อยกว่า 11	11	7.7				
11 – 30	42	29.6				
31 – 50	69	48.6				
มากกว่า 50	20	14.1				

จากตารางที่ 4.1 การศึกษาปรากฏผลดังนี้
เพศ พบว่า สมาชิกร้อยละ 52.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 47.2 เป็นเพศหญิง
อายุ พบว่า สมาชิกร้อยละ 31.7 อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมาร้อยละ
25.4 อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 22.5 อยู่ในช่วงอายุ 21- 30 ปี ร้อยละ 13.4 อยู่ในช่วงอายุ
31-40 ปี และร้อยละ 7.0 อยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า 21 ปี โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลาณาที่ให้ข้อมูลมีอายุ 42.81 ปี

สถานภาพการสมรส พบว่า สมาชิกร้อยละ 83.8 มีสถานภาพแต่งงาน รองลงมา
ร้อยละ 10.6 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 5.6 มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกร้อยละ 47.2 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา
รองลงมา ร้อยละ 22.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 9.9 จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 9.2 จบการศึกษาระดับอนุปริญาหรือ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 7.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า และร้อยละ
4.2 ไม่ได้รับการศึกษา

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า สมาชิกร้อยละ 52.8 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คน
รองลงมา ร้อยละ 31.7 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4 คน ร้อยละ 12.7 มีสมาชิกในครัวเรือน 2
คน และร้อยละ 2.8 มีสมาชิกในครัวเรือน 1 คน โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนบ้านร่องปลาณาที่ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3.13 คน

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกในหมู่บ้านนี้ พบว่า สมาชิกร้อยละ 48.6 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน 31 – 50 ปี รองลงมาร้อยละ 29.6 เป็นสมาชิกของหมู่บ้าน 11 – 30 ปี ร้อยละ 14.1 เป็นสมาชิกของหมู่บ้านมากกว่า 50 ปี และร้อยละ 7.7 เป็นสมาชิกของหมู่บ้านน้อยกว่า 11 ปี โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนาที่ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก 33.85 ปี

ตารางที่ 4.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการดำรงตำแหน่งทางสังคมของสมาชิก

n=142		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	36	21.5
เป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	106	78.5
กลุ่มเกษตรกร	42	29.6
กลุ่มลูกค้า ธกส.	32	22.5
กลุ่มอาชีพ	30	21.1
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	28	19.7
ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	98	69.0
มีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	44	31.0
ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	1	0.7
กรรมการ/กลุ่มองค์กร	8	5.6
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	4	2.8
สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ ตำบล/อำเภอ/จังหวัด	38	26.8
กำนัน/สารวัตรกำนัน	1	0.7
สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	2	1.4
อาสาสมัครเกษตรกร	5	3.5

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิก ร้อยละ 78.5 เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ รองลงมา ร้อยละ 21.5 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

ตำแหน่งทางสังคม พบว่า สมาชิกร้อยละ 69.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รองลงมา ร้อยละ 31.0 มีตำแหน่งทางสังคม คือเป็นสมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด กรรมการ/กลุ่มองค์กร อาสาสมัครเกษตรกร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาลตำบล ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน/สรวัดรำนัน ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจของสมาชิก ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปี สภาพการเป็นหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และขนาดพื้นที่การเกษตร ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.3–4.5

ตารางที่ 4.3 การประกอบอาชีพหลักและรองของสมาชิก

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n=142		
อาชีพหลัก		
ประกอบกรเกษตร	70	49.3
งานมีเงินเดือนประจำ	12	8.5
รับจ้างทางการเกษตร	10	7.0
ประกอบธุรกิจการค้า	24	16.9
รับจ้างทั่วไป	22	15.5
อื่นๆ คือ ประกอบอุตสาหกรรมสิ่งทอ	4	2.8
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ประกอบกรเกษตร	51	35.9
รับจ้างทางการเกษตร	25	17.6
ประกอบธุรกิจการค้า	8	5.6
รับจ้างทั่วไป	54	38.0
อื่นๆ คือ รับจ้างทำสินค้าหัตถกรรมกรจักสาน	4	2.8

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การประกอบอาชีพหลัก พบว่า สมาชิก ร้อยละ 49.3 ประกอบการเกษตรเป็นอาชีพหลัก รองลงมาร้อยละ 16.9 ประกอบธุรกิจการค้า ร้อยละ 15.5 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 8.5 ทำงานมีเงินเดือนประจำ ร้อยละ 7.0 รับจ้างทางการเกษตร และร้อยละ 2.8 ประกอบอาชีพอื่นๆ คือประกอบอุตสาหกรรมสิ่งทอ

การประกอบอาชีพรอง พบว่า สมาชิกร้อยละ 38.0 ประกอบการรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพรอง รองลงมาร้อยละ 35.9 ประกอบการเกษตร ร้อยละ 17.6 ประกอบการรับจ้างทางการเกษตร ร้อยละ 5.6 ประกอบธุรกิจการค้า และร้อยละ 2.8 ประกอบอาชีพอื่นๆ คือ รับจ้างทำสินค้าหัตถกรรมการจักสาน

1.4 รายได้สุทธิในครัวเรือน

ข้อมูลสมาชิกเกี่ยวกับรายได้ในครัวเรือนและสภาพการเป็นหนี้สิน ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 รายได้ในครัวเรือนและสภาพการเป็นหนี้สินของสมาชิก

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
n=142						
รายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปี (บาท)			93,881.69	50,896.01	30,000	240,000
น้อยกว่า 50,001	30	21.1				
50,001 – 100,000	64	45.1				
มากกว่า 100,000	48	33.8				
สภาพการเป็นหนี้สิน						
ไม่มีหนี้สิน	54	38.0				
มีหนี้สิน	88	62.0				

จากตารางที่ 4.4 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

รายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปี พบว่า สมาชิกร้อยละ 45.1 มีรายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปี 50,001 – 100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 33.8 มีรายได้ มากกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 21.1 มีรายได้ น้อยกว่า 50,001 บาท โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกมีรายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปี 93,881.69 บาท

สภาพการเป็นหนี้สิน พบว่า สมาชิกร้อยละ 62.0 มีหนี้สิน และสมาชิกร้อยละ 38.0 ไม่มีหนี้สิน

ตารางที่ 4.5 จำนวนแรงงานในครัวเรือน และขนาดพื้นที่การเกษตร ของสมาชิก

n=142						
ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
จำนวนแรงงานในครัวเรือน(คน)			3.43	0.77	1	4
1	3	2.4				
2	15	11.8				
3	70	55.1				
4	39	30.7				
ขนาดพื้นที่การเกษตร (ไร่)						
การครอบครองพื้นที่การเกษตร						
พื้นที่ของตนเอง	89	62.7				
พื้นที่เช่า	53	37.3				
ขนาดพื้นที่ของตนเอง			5.91	0.75	1	16
1-2	22	24.7				
3-5	37	41.6				
มากกว่า 5	30	33.7				
ขนาดพื้นที่เช่า			7.35	0.86	1	13
1-2	11	20.8				
3-5	13	24.5				
มากกว่า 5	29	54.7				
ขนาดพื้นที่ทั้งหมด						
1-2	33	23.2				
3-5	50	35.1				
มากกว่า 5	59	35.1				

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

จำนวนแรงงานในครัวเรือน พบว่า สมาชิกร้อยละ 55.1 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน รองลงมาร้อยละ 30.7 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 11.8 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน และร้อยละ 2.4 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คน โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3.43 คน

ขนาดพื้นที่การเกษตร พบว่า สมาชิกร้อยละ 62.7 ครอบครองพื้นที่การเกษตรเป็นของตนเอง โดยสมาชิกร้อยละ 41.76 มีขนาดพื้นที่การเกษตรเป็นของตนเอง 3-5 ไร่ ร้อยละ 33.7 มีขนาดพื้นที่เป็นของตนเองมากกว่า 5 ไร่ และร้อยละ 24.7 มีขนาดพื้นที่เป็นของตนเอง 1-2 ไร่ โดยเฉลี่ย 5.91 ไร่ ส่วนสมาชิกร้อยละ 37.3 เช่าพื้นที่การเกษตร โดยสมาชิกร้อยละ 54.7 มีขนาดพื้นที่เช่าเพื่อทำการเกษตรมากกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 24.5 ขนาดพื้นที่เช่า 3-5 ไร่ และร้อยละ 20.8 มีขนาดพื้นที่เช่าร้อยละ 35.1 มีขนาดพื้นที่ทั้งหมดมากกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 35.1 มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 3-5 ไร่ และร้อยละ 23.2 มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 1-2 ไร่ 1-3

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยแยกการปฏิบัติออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ ด้านผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านปลอดภัยเสพติด และด้านการสนับสนุน ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.6 – 4.13

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

n=142

การปฏิบัติด้านเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1. การเป็นทั้งผู้รับและผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	16 (11.3)	88 (62.0)	30 (21.1)	8 (5.6)	0 (0.0)	3.79 (0.71)	มาก
2. การใช้สมุนไพรรักษาโรค	8 (5.6)	90 (63.4)	40 (28.2)	4 (2.8)	0 (0.00)	3.72 (0.61)	มาก
3. การลดค่าใช้จ่ายหรือลดเวลาในการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้	8 (5.6)	98 (69.0)	32 (22.6)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.77 (0.59)	มาก
4. การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อช่วยผ่อนแรงให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มผลิตผลและผลิตภักซ์ให้ได้มากขึ้น	12 (8.5)	100 (70.4)	26 (18.3)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.85 (0.60)	มาก
5. การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในการปราบศัตรูพืช	4 (2.8)	70 (49.3)	30 (21.1)	38 (26.8)	0 (0.0)	3.28 (0.89)	ปานกลาง
6. การนำสิ่งของใช้แล้วมาคัดแปลงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก	8 (5.6)	76 (53.5)	54 (38.1)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.62 (0.64)	มาก

จากตารางที่ 4.6 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อช่วยผ่อนแรง ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มผลิตผลและผลิตภักซ์ให้ได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.85$) 2) การเป็นทั้งผู้รับและผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.79$) 3) การลดค่าใช้จ่ายหรือลดเวลาในการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยี

มาใช้ ($\bar{X} = 3.77$) 4) การใช้สมุนไพรในครัวเรือน ($\bar{X} = 3.72$) และ 5) การนำสิ่งของใช้แล้วมา
ดัดแปลงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในการปราบศัตรูพืช ($\bar{X} = 3.28$)

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจ
พอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ

การปฏิบัติในด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้มีเงินฝากสะสมและลด ค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น	12 (8.6)	80 (56.3)	46 (32.3)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.70 (0.66)	มาก
2. การมีงานทำประจำและมี รายได้ตลอดทั้งปี	12 (8.6)	74 (52.1)	48 (33.7)	8 (5.6)	0 (0.0)	3.63 (0.72)	มาก
3. การประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้ มีรายได้เพิ่มขึ้น	0 (0.0)	74 (52.1)	54 (38.0)	14 (9.9)	0 (0.0)	3.42 (0.67)	มาก
4. การทำสิ่งของที่จำเป็นต่อการ บริโภคและอุปโภคขึ้นเองใน ครัวเรือน	4 (2.8)	84 (59.1)	44 (31.0)	4 (2.8)	6 (4.3)	3.54 (0.79)	มาก
5. การไม่มีภาระหนี้สิน	0 (0.0)	64 (45.1)	44 (31.0)	20 (14.1)	14 (9.8)	3.11 (0.99)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม						3.48 (0.14)	มาก

จากตารางที่ 4.7 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจ
พอเพียง ในด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การเป็น
สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้มีเงินฝากสะสมและลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ($\bar{X} = 3.70$) 2)
การมีงานทำประจำและมีรายได้ตลอดทั้งปี ($\bar{X} = 3.63$) 3) การทำสิ่งของที่จำเป็นต่อการบริโภคและ
อุปโภคขึ้นเองในครัวเรือน ($\bar{X} = 3.54$) และ 4) การประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

($\bar{X} = 3.42$) ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การไม่มีภาระหนี้สิน ($\bar{X} = 3.11$)

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านทรัพยากร

n=142

การปฏิบัติในด้านทรัพยากร	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1) การนำน้ำที่เหลือจากการซักล้างไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก	6 (4.2)	56 (39.5)	64 (45.1)	8 (5.6)	8 (5.6)	3.31 (0.87)	ปานกลาง
2) การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยบำรุงรักษาดินให้มีสภาพดีขึ้น	8 (5.6)	72 (50.7)	48 (33.8)	10 (7.1)	4 (2.8)	3.49 (0.82)	มาก
3) การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ด ไก่ ในพื้นที่ว่างหรือเลี้ยงปลา ปลูกผักนึ่ง ผักกระเฉดไว้ตามร่องสวน	4 (2.8)	90 (63.4)	44 (31.00)	0 (0.0)	4 (2.8)	3.63 (0.68)	มาก
4) การนำวัสดุคิบจากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าจำหน่ายโดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก	4 (2.8)	78 (54.9)	48 (33.8)	12 (8.5)	0 (0.0)	3.52 (0.69)	มาก
5) การช่วยกันดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นให้มืออย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดไป	12 (8.5)	78 (54.9)	52 (36.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.72 (0.61)	มาก
6) การสนับสนุนให้มีบ่อบำบัดน้ำอย่างรุนแรงแก่ผู้ล้ากลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือผู้ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย	12 (8.5)	96 (67.6)	28 (19.7)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.80 (0.64)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.58 (0.10)	มาก

จากตารางที่ 4.8 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านทรัพยากร พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การสนับสนุนให้มีบทลงโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือผู้ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ($\bar{X} = 3.80$) 2) การช่วยกันดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นให้มีย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ($\bar{X} = 3.72$) 3) การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ด ไก่ ในพื้นที่ว่าง หรือ เลี้ยงปลา ปลูกผักบุงผักกระเจตไว้ตามร่องสวน ($\bar{X} = 3.63$) 4) การนำวัสดุคิบจากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าจำหน่ายโดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก ($\bar{X} = 3.52$) และ 5) การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยบำรุงรักษาดินให้มีสภาพดีขึ้น ($\bar{X} = 3.49$) ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การนำน้ำที่เหลือจากการซักล้างไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก ($\bar{X} = 3.31$)

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านจิตใจ

n=142

การปฏิบัติในด้านจิตใจ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1) การที่สมาชิกในครัวเรือน เป็นคนมีจิตใจที่เข้มแข็งใน การต่อสู้กับปัญหาและ อุปสรรค	18 (12.7)	94 (66.2)	12 (8.5)	18 (12.6)	0 (0.0)	3.79 (0.82)	มาก
2) การเป็นคนมักน้อย เสียสละ สิ่งต่างๆ และเวลาเพื่อ ประโยชน์สุขของส่วนรวม และผู้อื่น	4 (2.8)	100 (70.4)	26 (18.4)	6 (4.2)	6 (4.2)	3.63 (0.79)	มาก
3) การอบรมสั่งสอนสมาชิก ในครัวเรือนให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เอา เปรียบผู้อื่น	22 (15.5)	92 (64.8)	28 (19.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.96 (0.59)	มาก

การปฏิบัติในด้านจิตใจ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
4) การที่สมาชิกในครัวเรือน ยึดมั่นในหลักผู้ใดทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	12 (8.5)	100 (70.4)	24 (16.9)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.83 (0.63)	มาก
5) การพยายามทำงานให้ดีและ แสวงหาความรู้เพิ่ม	12 (8.5)	98 (69.0)	26 (18.3)	0 (0.0)	6 (4.2)	3.77 (0.78)	มาก
6) การที่ชาวบ้านมีความรัก ใคร่กลมเกลียวสมัครสมาน สามัคคี	18 (12.7)	80 (56.4)	38 (26.7)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.77 (0.72)	มาก
7) การมีความห่วงใย เอื้ออาทร คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ใกล้เรือนเคียงด้วยความ จริงใจ	20 (14.1)	80 (56.4)	30 (21.1)	6 (4.2)	6 (4.2)	3.72 (0.91)	มาก
8) การที่สมาชิกในครัวเรือน ยึดมั่นและร่วมกันปฏิบัติ ตามขนบธรรมเนียมประเพณี	24 (16.9)	80 (56.3)	26 (18.3)	12 (8.5)	0 (0.0)	3.82 (0.81)	มาก
9) การที่สมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านช่วยพัฒนา หมู่บ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน	24 (16.9)	76 (53.5)	42 (29.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.87 (0.67)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.81 (0.10)	มาก

จากตารางที่ 4.9 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมระดับมาก($\bar{X} = 3.81$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เอาเปรียบผู้อื่น($\bar{X} = 3.96$) 2) การที่สมาชิกในครัวเรือนและเพื่อนบ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน ($\bar{X} = 3.87$) 3) การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นในหลักผู้ใดทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ($\bar{X} = 3.83$) 4) การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นและร่วมกันปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} = 3.82$) 5) การที่สมาชิกในครัวเรือนเป็นคนมี

จิตใจที่เข้มแข็งในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรค ($\bar{X} = 3.79$) 6) การพยายามทำงานให้ดีและแสวงหาความรู้เพิ่ม และ 7) การที่ชาวบ้านมีความรักใคร่กลมเกลียวสมัครสมานสามัคคี ($\bar{X} = 3.77$ เท่ากัน) 8) การมีความหวังใเอื้ออาทร คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้านใกล้เคียงด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 3.72$) และ 9) การเป็นคนมักน้อย เสียสละสิ่งต่าง ๆ และเวลาเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และผู้อื่น ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านผู้นำ

n=142

การปฏิบัติในด้านผู้นำ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) การมีผู้นำที่เสียสละ ช่วยเหลือ ผู้อื่นเป็นนิจ	12 (8.5)	62 (43.7)	64 (45.0)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.58 (0.69)	มาก
2) การมีผู้นำที่ทำงานเป็นขั้นเป็น ตอน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วม แสดงความคิดเห็น	4 (2.8)	64 (45.0)	74 (52.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.51 (0.56)	มาก
3) การมีผู้นำที่รู้จักการ ประนีประนอม	0 (0.0)	76 (53.5)	66 (46.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.54 (0.50)	มาก
4) ผู้นำยอมรับความก้าวหน้า สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้ เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ ชาวบ้านทั่วไป	8 (5.6)	54 (38.1)	70 (49.3)	10 (7.0)	0 (0.0)	3.42 (0.71)	มาก
5) ผู้นำชุมชนมีการให้คำแนะนำ และให้กำลังใจอยู่เสมอ	4 (2.8)	74 (52.2)	52 (36.6)	6 (4.2)	6 (4.2)	3.45 (0.80)	มาก
6) ผู้นำชุมชนรับฟังและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคน ในชุมชนอยู่เสมอ	0 (0.0)	76 (53.5)	54 (38.1)	6 (4.2)	6 (4.2)	3.41 (0.76)	มาก
เฉลี่ย						3.49 (0.12)	มาก

จากตารางที่ 4.10 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านผู้นำ พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 6 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีผู้นำที่เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นนิจ ($\bar{X} = 3.58$) 2) การมีผู้นำที่รู้จักการประนีประนอม ($\bar{X} = 3.54$) 3) การมีผู้นำที่ทำงานเป็นขั้นเป็นตอน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.51$) 4) ผู้นำชุมชนมีการให้คำแนะนำและให้กำลังใจอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.45$) 5) ผู้นำยอมรับความก้าวหน้า สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านทั่วไป ($\bar{X} = 3.42$) และ 6) ผู้นำชุมชนรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.41$)

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วม

n=142

การปฏิบัติในด้านการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) การได้รับประโยชน์จาก การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาหมู่บ้าน	8 (5.6)	72 (50.7)	44 (31.0)	6 (4.2)	12 (8.5)	3.41 (0.98)	มาก
2) การให้ความสำคัญในการ ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มากกว่าประโยชน์สุขของ ตนเอง	4 (2.8)	88 (62.0)	50 (35.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.68 (0.53)	มาก
3) การช่วยสอดส่องดูแลความ ผิดปกติในหมู่บ้าน	8 (5.6)	90 (63.4)	38 (26.8)	0 (0.0)	6 (4.2)	3.66 (0.77)	มาก
4) การเข้าประชุม และมีส่วน ร่วมสนับสนุนส่งเสริม กิจกรรมหมู่บ้านให้ปลอด ยาเสพติด	8 (5.6)	68 (47.9)	66 (46.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.59 (0.60)	มาก
5) การร่วมสนับสนุนแสดง ความคิดเห็นเพื่อช่วยแก้ไข ปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน	4 (2.8)	64 (45.1)	68 (47.9)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.46 (0.63)	มาก
6) การเข้ารับการอบรมหรือ ไปศึกษาดูงานทันทีที่มี หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น	8 (5.6)	70 (49.3)	54 (38.0)	10 (7.1)	0 (0.0)	3.54 (0.71)	มาก
7) การร่วมวางแผนและ ทำงานในโครงการหมู่บ้าน	4 (2.8)	76 (53.5)	46 (32.4)	10 (7.1)	6 (4.2)	3.44 (0.84)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.54 (0.15)	มาก

จากตารางที่ 4.11 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 7 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์สุขของตนเอง ($\bar{X} = 3.68$) 2) การช่วยสอดส่องดูแลความผิดปกติในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.66$) 3) การเข้าประชุมและมีส่วนร่วม สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านให้ปลอดภัยเสพติด ($\bar{X} = 3.59$) 4) การเข้ารับการอบรมหรือไปศึกษาดูงานทันทีที่มีหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น ($\bar{X} = 3.54$) 5) การร่วมสนับสนุนแสดงความคิดเห็น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.46$) 6) การร่วมวางแผนและทำงานในโครงการหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.44$) และ 7) การได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.41$)

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านปลอดภัยเสพติด

n=142

การปฏิบัติในด้านปลอดภัยเสพติด	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1) การติดตามประเมินผล โครงการหมู่บ้านปลอดภัย เสพติด	10 (7.1)	88 (62.0)	44 (30.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.76 (0.57)	มาก
2) การหาทางป้องกัน และมี แนวทางแก้ปัญหาที่ จะเกิดขึ้นกับสิ่งต่างๆที่ ต้องทำ	10 (7.1)	84 (59.2)	42 (29.5)	0 (0.0)	6 (4.2)	3.65 (0.79)	มาก
3) การประชุมปรึกษาหารือ วางแผน กำหนดกิจกรรม ร่วมกัน	0 (0.0)	68 (47.9)	62 (43.7)	6 (4.2)	6 (4.2)	3.35 (0.76)	ปานกลาง
4) ผู้ร่วมงานทุกคนมีความ รับผิดชอบในงานที่ทำ	4 (2.8)	62 (43.7)	64 (45.1)	0 (0.0)	12 (8.4)	3.32 (0.89)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.52 (0.13)	มาก

จากตารางที่ 4.12 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านปลอดภัยเสพติด พบว่า ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 2 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีผู้นำที่รู้จักการประนีประนอม ($\bar{X} = 3.76$) และ 2) ผู้นำยอมรับความก้าวหน้า สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านทั่วไป ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนประเด็นการประชุมปรึกษาหารือ วางแผน กำหนดกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X} = 3.35$) และผู้ร่วมงานทุกคนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ ($\bar{X} = 3.32$)

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการสนับสนุน

n=142

การปฏิบัติในการสนับสนุน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1) เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนให้ คำแนะนำ และให้กำลังใจ ในการบริหารงานหมู่บ้าน	12 (8.5)	56 (39.3)	50 (35.2)	12 (8.5)	12 (8.5)	3.31 (1.03)	ปานกลาง
2) เจ้าหน้าที่รับฟังความ คิดเห็นและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่าง หมู่บ้านและหน่วยงานที่ เข้ามาส่งเสริมอยู่สม่ำเสมอ	0 (0.0)	64 (45.0)	48 (33.8)	18 (12.7)	12 (8.5)	3.15 (0.95)	ปานกลาง
3) เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ในการ ปฏิบัติงาน (เช่น การ บริหารงานหมู่บ้าน การทำ บัญชีหมู่บ้าน การผลิต สินค้า ฯลฯ)	4 (2.8)	58 (40.8)	46 (32.4)	22 (15.5)	12 (8.5)	3.14 (1.00)	ปานกลาง
4) เจ้าหน้าที่ให้เงินทุน สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม ต่างๆในหมู่บ้าน	16 (11.3)	46 (32.4)	50 (35.2)	12 (8.5)	18 (12.6)	3.21 (1.15)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.20 (0.19)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการสนับสนุน พบว่า ในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง รวม 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการบริหารงานหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.31$) 2) เจ้าหน้าที่ให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.21$) 3) เจ้าหน้าที่รับฟัง

ความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหมู่บ้านและหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมอยู่
สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.15$) และ 4) เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น การ
บริหารงานหมู่บ้าน การทำบัญชีหมู่บ้าน การผลิตสินค้า ฯลฯ ($\bar{X} = 3.14$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่
ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอ
แม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยแยกสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองออกเป็น 4
ประเด็น ได้แก่ ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น ด้านเศรษฐกิจสมดุล ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง
และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.14 – 4.17

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านครอบครัวมีความอบอุ่น

n=142

ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) ครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้	30 (21.1)	112 (78.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.21 (0.41)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2) สมาชิกในครอบครัวมีความสุขสบายตลอดไปรังโล่งใจ	24 (16.9)	106 (74.6)	12 (8.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.08 (0.50)	เห็นด้วย
3) ทุกคนในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นและยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน	34 (24.0)	104 (73.2)	4 (2.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.21 (0.47)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4) ทุกคนในครอบครัวรักและเคารพเชื่อฟังผู้นำครอบครัวเป็นอย่างดี	30 (21.1)	104 (73.3)	8 (5.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.15 (0.50)	เห็นด้วย
5) ทุกคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพันและเอื้ออาทรต่อกัน	20 (14.1)	108 (76.1)	14 (9.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.04 (0.49)	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม						4.14 (0.08)	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.14 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชน เมื่อพิจารณาในด้านครอบครัวมีความอบอุ่น พบว่า ในภาพรวมส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.14$) ประเด็นย่อยที่ส่งต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 ประเด็น ได้แก่ ครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้ และทุกคนในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นและยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.21$ เท่ากัน) ประเด็นย่อยที่

ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทุกคนในครอบครัวรักและเคารพเชื่อฟังผู้นำครอบครัวเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.15$) สมาชิกในครอบครัวมีความสุขสบายปลอดภัย ($\bar{X} = 4.08$) และทุกคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพัน และเอื้ออาทรต่อกัน ($\bar{X} = 4.04$)

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจสมดุล

ด้านเศรษฐกิจสมดุล	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1) รายได้ในครอบครัวเพียงพอกับรายจ่าย	12 (8.5)	106 (74.6)	24 (16.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.92 (0.50)	เห็นด้วย
2) การปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและมีเหลือเพื่อนำไปขายหรือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน	20 (14.1)	94 (66.2)	28 (19.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.94 (0.58)	เห็นด้วย
3) สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือตนเองได้และรู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่	12 (8.5)	104 (73.2)	20 (14.1)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.86 (0.61)	เห็นด้วย
4) ครอบครัวไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม	16 (11.3)	104 (73.2)	18 (12.7)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.93 (0.59)	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม						3.91 (0.04)	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.15 การศึกษาปรากฏผลดังนี้ สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชน เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจสมดุล พบว่า ในภาพรวมส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.91$) ประเด็นย่อยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและมีเหลือเพื่อนำไปขายหรือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 3.94$) ครอบครัวไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 3.93$) รายได้ในครอบครัวเพียงพอกับรายจ่าย ($\bar{X} = 3.92$) และสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือตนเองได้และรู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านองค์กรชุมชน
เข้มแข็ง

ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกัน แก้ปัญหาจะทำให้ตนเอง และชุมชนสามารถ พึ่งตนเองได้และนำ ความสุขมาสู่ทุกคน	20 (14.1)	122 (85.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.14 (0.35)	เห็นด้วย
2) การปฏิบัติตามคำแนะนำ จากราชการหรือเอกชนใน การแก้ไขปัญหาและพัฒนา หมู่บ้าน	12 (8.5)	110 (77.4)	20 (14.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.94 (0.47)	เห็นด้วย
3) การให้ความร่วมมือ สนับสนุนส่งเสริมกลุ่มที่ ทำประโยชน์แก่ชาวบ้าน และส่วนรวม	12 (8.5)	118 (83.0)	12 (8.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.00 (0.41)	เห็นด้วย
4) กลุ่มและสมาชิก คิดเอง ทำ เอง และแก้ปัญหาเองด้วย การแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกัน	12 (8.5)	104 (73.2)	22 (15.5)	4 (2.8)	0 (0.0)	3.87 (0.58)	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม						3.95 (0.12)	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.16 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชน เมื่อพิจารณา
ในด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง พบว่า ในภาพรวมส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย ($\bar{X}$
= 3.95) ประเด็นย่อยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาจะทำให้ตนเองและชุมชนสามารถ

พึ่งตนเองได้และนำความสุขมาสู่ทุกคน ($\bar{X} = 4.14$) การให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มที่
ทำประโยชน์แก่ชาวบ้านและส่วนรวม ($\bar{X} = 4.00$) การปฏิบัติตามคำแนะนำจากราชการหรือเอกชน
ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.94$) และกลุ่มและสมาชิก คิดเอง ทำเอง และ
แก้ปัญหาเองด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ($\bar{X} = 3.87$)

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่
ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1. ทุกคนควรช่วยกันใช้วัสดุที่ทำ มาจากธรรมชาติแทนการใช้ ถุงพลาสติกและโฟม	20 (14.1)	112 (78.8)	10 (7.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.07 (0.46)	เห็นด้วย
2. การแยกขยะและนำไปกำจัด อย่างถูกวิธี	16 (11.3)	98 (69.0)	22 (15.5)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.87 (0.65)	เห็นด้วย
3. การกล่าวตักเตือนผู้ที่ทิ้งขยะสิ่ง ปฏิกูลลงบนถนนแม่น้ำ	20 (14.1)	104 (73.2)	12 (8.5)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.97 (0.63)	เห็นด้วย
4. การสนับสนุนช่วยขุดลอกคู คลอง กำจัดวัชพืชปลูกดอกไม้ ต้นไม้ใหญ่เพื่อความสวยงามให้ ร่มเงาบริเวณหน้าบ้านและตาม ถนนหนทาง	20 (14.1)	96 (67.6)	20 (14.1)	0 (0.0)	6 (4.2)	3.87 (0.81)	เห็นด้วย
5. สมาชิกในครอบครัวช่วยกัน จัดบ้านเรือนให้มีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ	20 (14.1)	106 (74.6)	10 (7.1)	6 (4.2)	0 (0.0)	3.99 (0.62)	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม						3.95 (0.10)	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.17 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน เมื่อพิจารณา ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า ในภาพรวมส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.95$) ประเด็นย่อยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับมาก 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทุกคนควรช่วยกันใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ แทนการใช้ถุงพลาสติก และโฟม ($\bar{X} = 4.07$) สมาชิกในครอบครัวช่วยกันจัดบ้านเรือนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.99$) การกล่าวตักเตือนผู้ที่ทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงบนถนน แม่น้ำ ลำคลอง ($\bar{X} = 3.97$) การแยกขยะและนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี และการสนับสนุนช่วยขุดลอก คูคลอง กำจัดวัชพืช ปลูกดอกไม้ ต้นไม้ใหญ่เพื่อความสวยงามให้ริมเงาบริเวณหน้าบ้านและตามถนนหนทาง ($\bar{X} = 3.87$ เท่ากัน)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสไล อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย

4.1 ปัญหา

ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสไล อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย โดยแยกปัญหาออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี และด้านอื่นๆ ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 4.18 – 4.21

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1. รายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ	6 (4.2)	28 (19.7)	24 (16.9)	56 (39.5)	28 (19.7)	2.49 (1.14)	น้อย
2. ไม่มีอาชีพเสริม	0 (0.0)	10 (7.0)	36 (25.4)	64 (45.1)	32 (22.5)	2.17 (0.86)	น้อย
3. หนี้สินเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ	0 (0.0)	6 (4.1)	36 (25.4)	64 (45.1)	36 (25.4)	2.09 (0.82)	น้อย
4. กู้เงินนอกระบบเพิ่มมากขึ้น	0 (0.0)	10 (7.0)	28 (19.7)	58 (40.9)	46 (32.4)	2.01 (0.90)	น้อย
5. มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายประจำเดือน	4 (2.8)	12 (8.5)	34 (23.9)	52 (36.6)	40 (28.2)	2.21 (1.04)	น้อย
6. ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	0 (0.0)	12 (8.5)	24 (16.9)	66 (46.5)	40 (28.1)	2.06 (0.89)	น้อย
7. ขาดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	0 (0.0)	24 (16.9)	26 (18.3)	56 (39.4)	36 (25.4)	2.27 (1.02)	น้อย
8. ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	0 (0.0)	22 (15.5)	14 (9.9)	80 (56.3)	26 (18.3)	2.23 (0.93)	น้อย

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
9. ภัยแล้งซ้ำซาก	0 (0.0)	10 (7.0)	32 (22.5)	56 (39.4)	44 (31.1)	2.06 (0.91)	น้อย
10. การเล่นพนันในชุมชน	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (5.6)	66 (46.5)	68 (47.9)	1.58 (0.60)	น้อย ที่สุด
เฉลี่ยรวม						2.12 (0.15)	น้อย

จากตารางที่ 4.18 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย ($\bar{X} = 2.12$) ประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ รายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.49$) ขาดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 2.27$) ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 2.23$) มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายประจำเดือน ($\bar{X} = 2.21$) ไม่มีอาชีพเสริม ($\bar{X} = 2.17$) หนี้สินเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 2.09$) ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 2.06$) ภัยแล้งซ้ำซาก ($\bar{X} = 2.06$) และกู้เงินนอกระบบเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 2.01$) ส่วนประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อยที่สุด คือ การเล่นพนันในชุมชน ($\bar{X} = 1.58$)

ตารางที่ 4.19 ปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ในด้านสังคม

ปัญหาด้านสังคม	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1. ยาเสพติดระบาดในชุมชนเพิ่มขึ้น	0 (0.0)	16 (11.3)	10 (7.0)	42 (29.6)	74 (52.1)	1.78 (0.99)	น้อย ที่สุด
2. กลุ่มคนในชุมชนขาดความเข้าใจซึ่ง กันและกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาด ความสามัคคี	0 (0.0)	10 (7.0)	20 (14.1)	70 (49.3)	42 (29.6)	1.99 (0.85)	น้อย
3. คนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการ พัฒนาตนเอง	6 (4.2)	6 (4.2)	20 (14.1)	66 (46.5)	44 (31.0)	2.04 (1.00)	น้อย
4. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนรวย และคนจนในชุมชน	0 (0.0)	24 (16.9)	20 (14.1)	56 (39.4)	42 (29.6)	2.18 (1.04)	น้อย
5. สุขลักษณะ เช่น ขยะมูลฝอย ฝุ่น ละออง มลพิษในชุมชน เพิ่มมากขึ้น	6 (4.2)	12 (8.5)	12 (8.5)	62 (43.7)	50 (35.1)	2.03 (1.08)	น้อย
6. สุขภาพของคนในชุมชนมีการเจ็บป่วย เกิดโรคระบาด	0 (0.0)	6 (4.2)	20 (14.1)	52 (36.6)	64 (45.1)	1.78 (0.85)	น้อย ที่สุด
7. ขาดสวัสดิการของหมู่บ้าน	6 (4.2)	6 (4.2)	24 (16.9)	44 (31.0)	62 (43.7)	1.94 (1.08)	น้อย
8. แรงงานย้ายถิ่นทำงานนอกสถานที่	0 (0.0)	6 (4.2)	18 (12.7)	68 (47.9)	50 (35.2)	1.86 (0.80)	น้อย
9. ความเชื่อและประเพณีของหมู่บ้านทำ ให้ขัดแย้งกัน	0 (0.0)	6 (4.2)	14 (9.9)	58 (40.8)	64 (45.1)	1.73 (0.81)	น้อยที่สุด
10. เยาวชนทะเลาะวิวาทและไม่ได้เรียนต่อ	0 (0.0)	12 (8.5)	18 (12.7)	46 (32.4)	66 (46.4)	1.83 (0.95)	น้อย
11. อิทธิพลจากภายนอกพื้นที่ทำให้ พัฒนาหมู่บ้านได้ล่าช้า	0 (0.0)	6 (4.2)	32 (22.5)	58 (40.9)	46 (32.4)	1.99 (0.85)	น้อย
12. ขาดคนกลางในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งของคนในหมู่บ้าน	0 (0.0)	6 (4.2)	24 (16.9)	50 (35.2)	62 (43.7)	1.82 (0.86)	น้อย
เฉลี่ย						1.91 (0.11)	น้อย

จากตารางที่ 4.19 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้าน
 สังคม พบว่า ในภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย ($\bar{X} = 1.91$) ประเด็นที่มีความรุนแรง
 ของปัญหาระดับน้อย 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทาง
 สังคมของคนรวยและคนจนในชุมชน ($\bar{X} = 2.18$) คนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง
 ($\bar{X} = 2.04$) สุขลักษณะ เช่น ขยะมูลฝอย ฝุ่นละออง มลพิษในชุมชน เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 2.03$)
 กลุ่มคนในชุมชนขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความสามัคคี อิทธิพลจาก
 ภายนอกพื้นที่ทำให้พัฒนาหมู่บ้านได้ล่าช้า ($\bar{X} = 1.99$ เท่ากัน) ขาดสวัสดิการของหมู่บ้าน
 ($\bar{X} = 1.94$) แรงงานย้ายถิ่นทำงานนอกสถานที่ ($\bar{X} = 1.86$) เยาวชนทะเลาะวิวาทและไม่ได้เรียน
 ต่อ ($\bar{X} = 1.83$) และขาดคนกลางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.82$)
 ส่วนประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาในระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปน้อย ได้แก่ ยาเสพติดระบาดในชุมชนเพิ่มขึ้น และสุขภาพของคนในชุมชนมีการเจ็บป่วยเกิด
 โรคระบาด ($\bar{X} = 1.78$ เท่ากัน) และความเชื่อและประเพณีของหมู่บ้านทำให้ขัดแย้งกัน ($\bar{X} = 1.73$)

ตารางที่ 4.20 ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้าน
การจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี

ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรภูมิ ปัญญาและเทคโนโลยี	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1. ระบบสาธารณูปโภค ของชุมชนไม่เพียงพอ	6 (4.2)	6 (4.2)	20 (14.1)	62 (43.7)	48 (33.8)	2.01 (1.02)	น้อย
2. การคมนาคมและสัญจรไม่ สะดวก	4 (2.8)	4 (2.8)	20 (14.1)	72 (50.7)	42 (29.6)	1.99 (0.90)	น้อย
3. ขาดความรู้ด้านสุขลักษณะ และการดูแลความสะอาดของ หมู่บ้าน	0 (0.0)	6 (4.2)	14 (9.9)	64 (45.1)	58 (40.8)	1.78 (0.79)	น้อย ที่สุด
4. ป่าเสื่อมโทรมและมีกร ทำลายทรัพยากรของชุมชน เพิ่มมากขึ้น	0 (0.0)	6 (4.2)	26 (18.3)	52 (36.6)	58 (40.9)	1.86 (0.86)	น้อย
5. มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะ เพิ่มขึ้น	0 (0.0)	6 (4.2)	16 (11.3)	50 (35.2)	70 (49.3)	1.70 (0.83)	น้อย ที่สุด
6. ประชาชนในชุมชนขาด ความรู้ในการบริหารจัดการ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของชุมชน	6 (4.2)	16 (11.3)	26 (18.3)	46 (32.4)	48 (33.8)	2.20 (1.15)	น้อย
7. ขาดการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติของคนใน ชุมชน	0 (0.0)	0 (0.0)	30 (21.1)	46 (32.4)	66 (46.5)	1.75 (0.79)	น้อย ที่สุด
8. ประชาชนในชุมชนขาด จิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของชุมชน	6 (4.2)	0 (0.0)	24 (16.9)	58 (40.8)	54 (38.1)	1.92 (0.96)	น้อย
9. ขาดการสืบสานวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	0 (0.0)	6 (4.2)	4 (2.8)	64 (45.1)	68 (47.9)	1.63 (0.74)	น้อย ที่สุด

ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรภูมิ ปัญญาและเทคโนโลยี	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
เฉลี่ย						1.87 (0.13)	น้อย

จากตารางที่ 4.20 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี พบว่า ในภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย ($\bar{X} = 1.87$) ประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 2.20$) ระบบสาธารณูปโภคของชุมชนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.01$) การคมนาคมและสัญจรไม่สะดวก ($\bar{X} = 1.99$) ประชาชนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 1.92$) และป่าเสื่อมโทรมและมีการทำลายทรัพยากรของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 1.86$) ส่วนประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อยที่สุด 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ขาดความรู้ด้านสุขลักษณะและการดูแลความสะอาดของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.78$) ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชน ($\bar{X} = 1.75$) มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 1.70$) และขาดการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 1.63$)

ตารางที่ 4.21 ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
ในด้านอื่นๆ

ปัญหาด้านอื่นๆ	ระดับความรุนแรงของปัญหา					$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การคมนาคมสัญจร ไม่สะดวก	0 (0.0)	0 (0.0)	22 (15.5)	70 (49.3)	50 (35.2)	1.80 (0.69)	น้อย ที่สุด
2. ขาดแหล่งน้ำ ไม่เพียงพอ กับการอุปโภคบริโภค	0 (0.0)	0 (0.0)	28 (19.7)	48 (33.8)	66 (46.5)	1.73 (0.77)	น้อย ที่สุด
3. ขาดกรรมสิทธิ์ที่ดิน ในการทำกิน	0 (0.0)	0 (0.0)	30 (21.1)	62 (43.7)	50 (35.2)	1.86 (0.74)	น้อย
4. ชุมชนขาดความ เข้มแข็งในการรวมกลุ่ม	6 (4.2)	0 (0.0)	26 (18.3)	56 (39.5)	54 (38.0)	1.93 (0.97)	น้อย
5. ประชาชนขัดแย้ง แบ่งพรรคแบ่งพวก	6 (4.2)	4 (2.8)	18 (12.7)	80 (56.4)	34 (23.9)	2.07 (0.93)	น้อย
6. ชาวชนขาดจิตสำนึก ในการพัฒนาตนเอง	6 (4.2)	0 (0.0)	12 (8.5)	74 (52.1)	50 (35.2)	1.86 (0.90)	น้อย
7. ขาดแคลนเงินทุน ในการพัฒนาอาชีพ	10 (7.1)	0 (0.0)	20 (14.1)	70 (49.3)	42 (29.5)	2.06 (1.04)	น้อย
8. การประสานงานภาครัฐ ไม่ต่อเนื่อง	6 (4.2)	0 (0.0)	8 (5.6)	74 (52.1)	54 (38.1)	1.80 (0.89)	น้อย ที่สุด
เฉลี่ยรวม						1.89 (0.12)	น้อย ที่สุด

จากตารางที่ 4.21 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

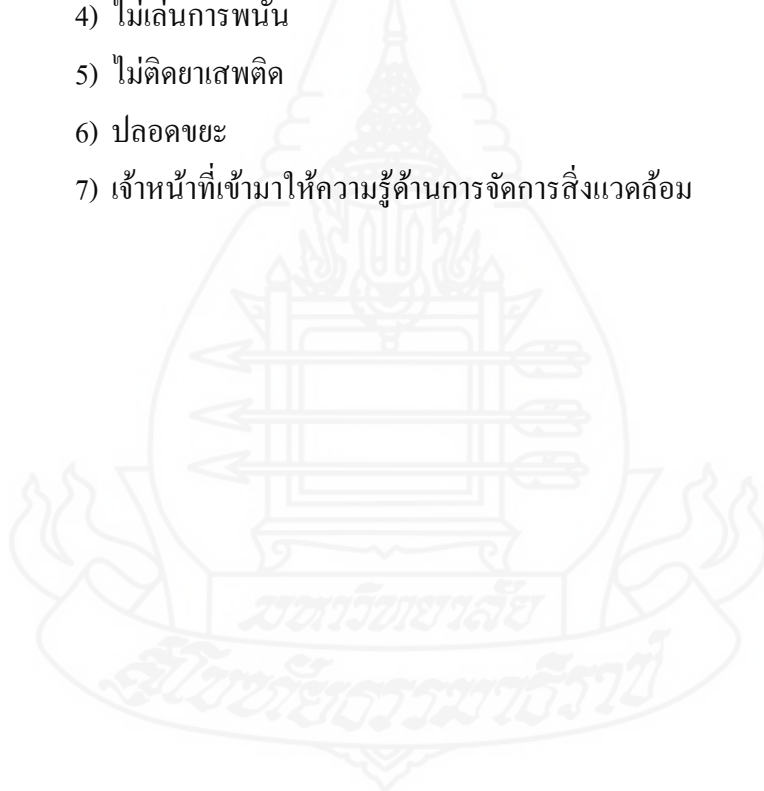
ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านอื่นๆ พบว่า ในภาพรวมมีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย ($\bar{X} = 1.89$) ประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ประชาชนขัดแย้งแบ่งพรรคแบ่งพวก ($\bar{X} = 2.07$) ขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 2.06$) ชุมชนขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม ($\bar{X} = 1.93$) ขาดกรรมสิทธิ์ที่ดินในการทำกิน และ ชาวชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 1.86$ เท่ากัน) ส่วนประเด็นย่อยที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย

ที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การคมนาคมสัญจรไม่สะดวก และ การประสานงานภาครัฐไม่ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 1.80$ เท่ากัน) ขาดแหล่งน้ำไม่เพียงพอกับการอุปโภค บริโภค ($\bar{X} = 1.73$)

4.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องด้วยปัญหามีระดับน้อย สมาชิกจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 56.34 จึงให้ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหมู่บ้านให้ก้าวหน้าของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลาหนา ตำบลบัวสาลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

- 1) พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
- 3) พัฒนากลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน
- 4) ไม่เล่นการพนัน
- 5) ไม่ติดยาเสพติด
- 6) ปลอดภัย
- 7) เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสดี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยสรุปการวิจัย อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสดี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกหมู่บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสดี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย จำนวน 58 ครัวเรือน 220 ราย โดยคัดเลือกสมาชิกจากกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตามช่วงเวลานัดหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 – 31 มีนาคม 2555 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง

1.3 สรุปผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก

ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 42.81 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.13 คน

ปัจจัยทางสังคม พบว่า สมาชิกมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกของหมู่บ้านนี้เฉลี่ย 33.85 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร แต่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ ประกอบการเกษตร ประกอบอาชีพรองคือ รับจ้างทั่วไป มีรายได้สุทธิในครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 93,881.69 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สิน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.43 คน ส่วนใหญ่มีพื้นที่การเกษตรครอบครองเป็นของตนเองเฉลี่ย 5.91 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่เช่าเฉลี่ย 7.35 ไร่

1.3.2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

การปฏิบัติด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออื่นๆ เพื่อช่วยผ่อนแรง ให้ความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มผลิตผลและผลิตภัณฑ์ให้ได้มากขึ้น การเป็นทั้งผู้รับและผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การลดค่าใช้จ่ายหรือลดเวลาในการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ การใช้สมุนไพรในครัวเรือน และการนำสิ่งของใช้แล้วมาดัดแปลงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในการปราบศัตรูพืช

การปฏิบัติด้านเศรษฐกิจ สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ทำให้มีเงินฝากสะสมและลดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น การมีงานทำประจำและมีรายได้ตลอดทั้งปี การทำสิ่งของที่ทำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภคขึ้นเองในครัวเรือน และการประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้

มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การไม่มีภาระหนี้สิน

การปฏิบัติด้านทรัพยากร สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในด้านทรัพยากร ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การสนับสนุนให้มีบทลงโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือผู้ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย การช่วยกันดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นให้มืออย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดไป การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ด ไก่ ในพื้นที่ว่าง หรือ เลี้ยงปลา ปลูกผักบุง ผักกระเฉดไว้ตามร่องสวน การนำวัสดุคิบจากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าจำหน่ายโดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก และการใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยบำรุงรักษาดินให้มีสภาพดีขึ้น ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลาง คือ การนำน้ำที่เหลือจากการซักล้างไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก

การปฏิบัติด้านจิตใจ สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านจิตใจ ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์ สุจริตและไม่เอาเปรียบผู้อื่น การที่สมาชิกในครัวเรือนและเพื่อนบ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นในหลักผู้ใดทำดี ทำชั่วได้ชั่ว การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นและร่วมกันปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี การที่สมาชิกในครัวเรือนเป็นคนมีจิตใจที่เข้มแข็งในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรค การพยายามทำงานให้ดีและแสวงหาความรู้เพิ่ม การที่ชาวบ้านมีความรักใคร่กลมเกลียวสมัครสมานสามัคคี การมีความห่วงใย เอื้ออาทร คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ไกล่เรือกเลี้ยงด้วยความจริงใจ และการเป็นคนมักน้อย เลียสละสิ่งต่าง ๆ และเวลาเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและผู้อื่น

การปฏิบัติด้านผู้นำ สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านผู้นำ ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 6 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีผู้นำที่เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นนิจ การมีผู้นำที่รู้จักการประนีประนอม การมีผู้นำที่ทำงานเป็นขั้นเป็นตอน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดงความคิดเห็น ผู้นำชุมชนมีการให้คำแนะนำและให้กำลังใจอยู่เสมอ ผู้นำยอมรับความก้าวหน้า สามารถ

นำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านทั่วไป และ ผู้นำชุมชนรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชนอยู่เสมอ

การปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 7 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ความสำคัญในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์สุขของตนเอง การช่วยสอดส่องดูแลความผิดปกติในหมู่บ้าน การเข้าประชุมและมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านให้ปลอดภัยเสถียร การเข้ารับการอบรมหรือไปศึกษาดูงานทันทีที่มีหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น การร่วมสนับสนุนแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน การร่วมวางแผนและทำงานในโครงการหมู่บ้าน และการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน

การปฏิบัติด้านปลอดภัยเสถียร สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านปลอดภัยเสถียร ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก รวม 2 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การติดตามประเมินผลโครงการหมู่บ้านปลอดภัยเสถียร และการหาแนวทางป้องกัน และมีแนวทางแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งต่างๆ ที่ต้องทำ ส่วนประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับปานกลางรวม 2 ประเด็น ได้แก่ การประชุมปรึกษาหารือ หรือ วางแผน กำหนดกิจกรรมร่วมกัน และผู้ร่วมงานทุกคนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ

การปฏิบัติด้านการสนับสนุน สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านการสนับสนุน ในภาพรวมระดับมากและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง รวม 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการบริหารงานหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหมู่บ้านและหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมอยู่เสมอ และเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารงานหมู่บ้าน การทำบัญชีหมู่บ้าน การผลิตสินค้า ฯลฯ

1.3.3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

สภาพด้านครอบครัวมีความอบอุ่น สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในภาพรวมระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้ และทุกคนในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นและยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน ส่วนประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทุกคนในครอบครัวรักและเคารพเชื่อฟังผู้นำครอบครัวเป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความสุขสบายปลอดภัย และทุกคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพัน และเอื้ออาทรต่อกัน

สภาพด้านเศรษฐกิจสมดุล สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านเศรษฐกิจสมดุล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในภาพรวมระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและมีเหลือเพื่อนำไปขายหรือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน ครอบครัวไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม รายได้ในครอบครัวเพียงพอกับรายจ่าย และสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือตนเองได้และรู้จักพึ่งพากับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่

สภาพด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในภาพรวมระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาจะทำให้ตนเองและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และนำความสุขมาสู่ทุกคน การให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มที่ทำประโยชน์แก่ชาวบ้านและส่วนรวม การปฏิบัติตามคำแนะนำจากราชการหรือเอกชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน และกลุ่มและสมาชิก คิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาเองด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

สภาพด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในภาพรวมระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านระดับเห็นด้วย 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทุกคนควรช่วยกันใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติแทนการใช้ถุงพลาสติกและโฟม สมาชิกในครอบครัวช่วยกันจัดบ้านเรือนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยถูก

สุขลักษณะ การกล่าวตักเตือนผู้ที่ทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงบนถนน แม่น้ำ ลำคลอง การแยกขยะและนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี และการสนับสนุนช่วยขุดลอกคูคลอง กำจัดวัชพืช ปลูกดอกไม้ ต้นไม้ใหญ่ เพื่อความสวยงามให้ร่มเงาบริเวณหน้าบ้านและตามถนนหนทาง

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1) ปัญหา

(1) **ปัญหาด้านเศรษฐกิจ** สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมระดับน้อยและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ รายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ ขาดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายประจำเดือน ไม่มีอาชีพเสริม หนี้สินเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ภัยแล้ง ไข้ซิกา และกู้เงินหนี้ออกระบบเพิ่มมากขึ้น ส่วนประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อยที่สุด คือ การเล่นพนันในชุมชน

(2) **ปัญหาด้านสังคม** สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนด้านสังคม ในภาพรวมระดับน้อย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 9 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนรวยและคนจนในชุมชน คนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง สุขลักษณะ เช่น ขยะมูลฝอย ฝุ่นละออง มลพิษในชุมชน เพิ่มมากขึ้น กลุ่มคนในชุมชนขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความสามัคคี อิทธิพลจากภายนอกพื้นที่ทำให้พัฒนาหมู่บ้านได้ล่าช้า ขาดสวัสดิการของหมู่บ้าน แรงงานย้ายถิ่นทำงานนอกสถานที่ เยาวชนทะเลาะวิวาทและไม่ได้เรียนต่อ และขาดคนกลางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนในหมู่บ้าน ส่วนประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ยาเสพติดระบาดในชุมชนเพิ่มขึ้น สุขภาพของคนในชุมชนมีการเจ็บป่วยเกิดโรคระบาด และความเชื่อและประเพณีของหมู่บ้านทำให้ขัดแย้งกัน

(3) **ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี** สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนด้านการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี ในภาพรวมระดับน้อย เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ระบบสาธารณสุขของโลกของชุมชนไม่เพียงพอ การคมนาคมและสัญจรไม่สะดวก ประชาชนใน

ชุมชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน และป่าเสื่อมโทรมและมีการทำลายทรัพยากรของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ส่วนประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาในระดับน้อยที่สุด 4 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ขาดความรู้ด้านสุขลักษณะและการดูแลสุขภาพสะอาดของหมู่บ้าน ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชน มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะเพิ่มขึ้น และขาดการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) **ปัญหาด้านอื่นๆ** สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนด้านอื่นๆ ในภาพรวมระดับน้อยและเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อย 5 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ประชาชนขัดแย้งแบ่งพรรคแบ่งพวก ขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาอาชีพชุมชนขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม ขาดกรรมสิทธิ์ที่ดินในการทำกิน และเยาวชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ส่วนประเด็นที่มีความรุนแรงของปัญหาระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การคมนาคมสัญจรไม่สะดวก การประสานงานภาครัฐไม่ต่อเนื่อง และขาดแหล่งน้ำไม่เพียงพอกับการอุปโภคบริโภค

2) **ข้อเสนอแนะ** สมาชิกให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ได้แก่ พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนากลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ไม่เล่นการพนัน ไม่ติดยาเสพติด ปลอดภัย และเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. อภิปรายผล

ผู้ศึกษาพบประเด็นจากผลการศึกษาคั้งนี้ ที่น่าสนใจเพื่ออภิปรายผลดังนี้

2.1 **ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก** จะเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ซึ่งปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกที่อาจมีผลทำให้หมู่บ้านประสบความสำเร็จในเรื่องต่อไปนี

1. อายุของสมาชิกเฉลี่ย 42.8 ปี ซึ่งเป็นวัยกลางคนที่มีความกระตือรือร้น มีศักยภาพในความคิด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และมีสัมพันธภาพที่รู้จักผู้คนหลายวัย หลายอาชีพ จำนวนมาก

2. ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา แต่มีสมาชิกจำนวนหนึ่ง ใกล้เคียงกับจำนวนผู้จบประถมศึกษา ที่มีการศึกษาสูงกว่า ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรี จึงน่าจะเป็นแรงผลักดัน หรือแรงเสริมให้มีการร่วมกิจกรรม หรือสร้างสรรค์ความคิดให้กับหมู่บ้าน

3. การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีสมาชิก ร้อยละ 80 เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกร กลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มวิสาหกิจ จึงมีพื้นฐานของการทำงานเป็นกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ของหมู่บ้านนี้

4. อาชีพหลัก และอาชีพรองที่สำคัญของสมาชิก ได้แก่ ประกอบการเกษตร ประกอบธุรกิจการค้า และรับจ้าง ซึ่งมีความหลากหลายในหมู่บ้านชุมชน จึงน่าจะเป็นโอกาสให้ผู้ ประกอบอาชีพที่หลากหลาย มาร่วมมือกันประกอบกิจกรรมกลุ่มในระดับชุมชน

ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ นันตिका (2551 : 68 - 69) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา ถือเป็นศักยภาพของชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เมื่อคนในชุมชนมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติทำให้ทุกคนมีความใกล้ชิดสนิทสนม ส่งผลให้สังคมในชุมชนเกิดการมีส่วนร่วม รู้รักสามัคคีและมีความเอื้ออารีต่อกันด้วยความสัมพันธ์ที่แนบแน่น ทำให้ทุกคนพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขและแบ่งปันน้ำใจให้กัน ทำให้เกิดความเอื้ออาทรในชุมชนสูง ส่งผลให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพโดยสุจริต สามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีการจัดตั้งและรวมกลุ่มอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรม เกษตรแบบผสมผสาน และการแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปกระเทียม และสมุนไพร ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน ได้เป็นอย่างดี และมีกลุ่มออมทรัพย์ทำให้ชาวบ้านและชุมชนมีเงินทุนสำหรับให้คนในชุมชนได้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติณัช ไสลบาท (2550: 63) ศึกษาเรื่องการจัดการฐานทรัพยากรและโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาวัดบ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอบ้านนา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม คือ ชุมชนให้ความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านมีส่วนร่วมกิจกรรมของหน่วยงานราชการ จะลงมาให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการเข้าร่วมจัดงานประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน จะมาช่วยเหลืองานต่าง ๆ

ที่เป็นประเพณีในหมู่บ้าน ต่างคนต่างช่วยเหลือกันเพื่อที่จะให้งานออกมาดีเพื่อเป็นตัวอย่งที่ดี การค้นหาแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีที่อ่านหนังสือต่าง ๆ อยู่ที่ศาลากลางบ้านที่เป็นสถานที่ค้นหาความรู้ของชุมชน ชุมชนค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้จากองค์กรชุมชนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แหล่งรายได้หลักของครัวเรือนจะประกอบอาชีพเกษตรและเลี้ยงสัตว์ ค่าใช้จ่ายหลักของครัวเรือน คือ ค่าอาหารและเครื่องคิมที่ชาวบ้านต้องกินต้องใช้

งานวิจัยยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย ตียานนท์ (2542: 30) ศึกษาเรื่องการศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชากรมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท อาชีพเสริม คือ การเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรต้องซื้ออาหารมาบริโภค เนื่องจากผลิตเองได้น้อย นอกจากนี้การทำการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้ และทำให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ในด้านความพึงพอใจในชีวิต เกษตรกรเห็นว่า การเพิ่มพูนผลผลิตทางการเกษตรที่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี จะทำให้เกษตรกรพึงพอใจในชีวิตและในด้านการรวมกลุ่ม เห็นว่าการสร้างความสามัคคีในชุมชนก่อให้เกิดความสุขในครอบครัว

2.2 การปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

สมาชิกของชุมชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยพบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นต่อบัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญา ท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ ด้านผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอมะลาวังจังหวัดเชียงรายระดับมาก ในขณะที่การปฏิบัติด้านการสนับสนุนส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลชัย กอบกุลธนชัย (2550: 75 - 76) ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพง ตำบลเขาใหญ่ อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพง มีทัศนคติที่ดีต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความเชื่อของประชาชนต่อแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้สึกรักของประชาชนต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวโน้มของพฤติกรรมของประชาชน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพงต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ระดับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประชินพร แพทย์รังสี (2544: 19) ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียงของชุมชน ได้แก่ 1) ด้านเทคโนโลยี สามารถทำให้เกษตรกรนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาผสมผสานร่วมกับภูมิปัญญาสมัยใหม่ที่ได้รับการฝึกอบรมจากโครงการมาใช้ร่วมกันได้ ที่สำคัญพบว่าการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาการผลิตระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และการเพิ่มทักษะในการผลิตโดยอาศัยองค์ความรู้จากสถาบันราชภัฏ โดยการประสานงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2) ด้านเศรษฐกิจ จากความหลากหลายของชนิดพืชที่เกษตรกรปลูกและสัตว์เลี้ยง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ประจำวันเป็นรายวันจากการจำหน่ายพืชสวนครัว และมีรายได้หลักจากการจำหน่ายผลไม้ และสัตว์เลี้ยง ทำให้ต้นทุนในการครองชีพของเกษตรกรต่ำลงเนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารลดลง 3) ด้านทรัพยากร พบว่ามีการเกื้อหนุนกันระหว่างทรัพยากรพัฒนา (วงนอก) สามารถนำมาใช้ผลิตทรัพยากรของท้องถิ่น (วงใน) ทำให้เกิดการผลิตตลอดปีและได้ผลผลิตสูงขึ้น 4) ด้านจิตใจ พบว่าเกิดการรักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือกันมากขึ้นในชุมชน เกิดจิตใจที่มุ่งพัฒนาทั้งความรู้ของตนเอง และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้น 5) ด้านสังคม พบว่าไม่สามารถสรุปได้แน่ชัดว่าความสำเร็จด้านสังคมที่ชุมชนมี เช่น การเผยแพร่ชื่อเสียงความสำเร็จของชุมชนเกิดจากโครงการฯ ทั้งหมดเนื่องจากเกษตรกรในแต่ละตำบลที่เข้าร่วมโครงการจะมีเพียง 3 คนเท่านั้น ประกอบกับต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ อีกมาก แต่ก็มีแนวโน้มว่าสังคมของชุมชนจัดขึ้นเนื่องจากเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ดีของผู้เข้าร่วมโครงการฯ จากประชาชนทั่วไป

2.3 สภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกในชุมชนเห็นว่าครอบครัวมีความอบอุ่นเกิดจากการมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้ เศรษฐกิจสมดุลเกิดจากการปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและมีเหลือเพื่อนำไปขายหรือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน องค์กรชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาจะทำให้ตนเองและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และนำความสุขมาสู่ทุกคน และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนทุกคนควรช่วยกันใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติแทนการใช้ถุงพลาสติกและโฟม ทั้งนี้เป็นเพราะการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ควรเริ่มจากระดับครอบครัว เมื่อครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้ ส่งผลให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาจะทำให้ตนเองและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และนำความสุขมาสู่ทุกคน

ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพร สุปัญญา (2550: 71 - 74) ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า แกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหลังจากได้รับการอบรม มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทั้งในระดับ ครอบครัว และระดับชุมชน โดยการเน้น “การพึ่งพาตนเอง” ซึ่งแกนนำหมู่บ้านใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดิน โดยเฉพาะแหล่งน้ำและกิจกรรมการเกษตรได้อย่าง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่บนพื้นฐานการผลิตอย่างพอเพียง พร้อมกับชักจูงคนใน ครอบครัวที่ไม่ได้รับการอบรมมาปฏิบัติร่วมกัน และชี้ให้เห็นถึงผลดีกว่า เมื่อปฏิบัติแล้วจะเป็น อย่างไร และเมื่อปฏิบัติแล้วพบว่า สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่าง พอประมาณ ตามฐานะ และอัตภาพ ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

สมาชิกเห็นว่าผู้นำชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย คือ การมีผู้นำที่ เสียสละช่วยเหลือผู้อื่นเป็นนิจ การมีผู้นำที่รู้จักการประนีประนอม การมีผู้นำที่ทำงานเป็นขั้นเป็น ตอน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดงความคิดเห็น ผู้นำชุมชนมีการให้คำแนะนำและให้กำลังใจอยู่ เสมอ ผู้นำยอมรับความก้าวหน้าสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ ชาวบ้านทั่วไป และผู้นำชุมชนรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชนอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ นันตिका (2551: 62) พบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำแบบประสาน มีหน้าที่กระตุ้นและผลักดันให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำชุมชนบ้านป่า ไร่ เป็นผู้นำของชุมชนที่ได้รับการยกย่องและยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ และชาวบ้านในชุมชน เนื่องจากเป็นผู้นำที่อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของชุมชน พร้อมทั้งจะเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม สามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญทั้งงานในตำแหน่งหน้าที่และความ เป็นอยู่ของชาวบ้านไปพร้อมกัน ทำให้เป็นที่ชื่นชมและรักใคร่ของหน่วยงานและชาวบ้าน อีกทั้ง ยังเป็นผู้นำที่ใฝ่หาความรู้และมีส่วนร่วมสูง และมีความสามารถในการนำความรู้ ประสบการณ์ที่ ได้มาถ่ายทอดให้ชาวบ้านและชุมชน โดยการนำมาปฏิบัติให้เกิดผลประโยชน์กับชาวบ้านและ ชุมชน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติณัช ไสลดบาท (2550: 65) พบว่า สถาบัน และองค์กรชุมชน มีกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การปรับเจตคติและ แนวคิดจากเดิมที่รอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐเป็นการพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนการ จัดการข้อมูลองค์กรชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานเหล่านี้มีกิจกรรมดำเนินงาน สนับสนุนการพัฒนาต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ปัญหาของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 ด้าน พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาระดับน้อย ทั้งด้านเศรษฐกิจ คือ รายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ ด้านสังคม คือ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนรวยและคนจนในชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี คือ ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่วนด้านอื่นๆ คือ ประชาชนขัดแย้ง แบ่งพรรคแบ่งพวก ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดความสามัคคี ความร่วมมือกัน

ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งโรจน์ ลีสกุลรัตน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนสวนดอกอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนสวนดอกประสบความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ความสามารถของผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ เสียสละ มีความสามัคคีและร่วมกันทำงานเพื่อชุมชน พร้อมทั้งมีการบริหารจัดการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของชุมชน ตลอดจนมีการรักษาประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพ มีการประสานงานระหว่างชุมชน ภาครัฐ มีการจัดการประชุมและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ อ้วนแก้ว (2551: 68) ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอาชีพโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพะทาย อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพะทายมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงส่งเสริมโครงการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มอาชีพกำหนดนโยบายด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่ม 2) ด้านการงบประมาณ ควรเพิ่มเงินงบประมาณโครงการเศรษฐกิจชุมชนให้กับกลุ่มอาชีพและให้จัดสรรอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการดำเนินงาน ควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน และควรให้หน่วยงานภายนอกเข้าตรวจสอบอีกทางหนึ่ง 4) ด้านผลตอบแทน ควรกำหนดให้มีค่าตอบแทนพิเศษสำหรับสมาชิกที่ส่งใช้เงินกู้ยืมตามกำหนด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ระดับครอบครัว

1) การพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกัน และยอมรับฟังความคิดเห็น ยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน ส่งผลให้คนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพัน และเอื้ออาทรต่อกัน

2) การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น การมีความเอื้ออาทร คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ใกล้เรือนเคียงด้วยความจริงใจ และการสละเวลาเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและผู้อื่น ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความร่วมมือกัน ทำให้ชุมชนนั้นเข้มแข็งยิ่งขึ้น

3.1.2 ระดับชุมชน

1) การดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่มของคนในชุมชนถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นคณะกรรมการกลุ่มในชุมชนควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน

2) การพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องส่งเสริมให้ชาวบ้านมีความสามัคคี มีความร่วมมือร่วมใจกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง เมื่อคนในชุมชนมีความใกล้ชิดสนิทสนม ส่งผลให้สังคมในชุมชนเกิดการมีส่วนร่วม รู้รักสามัคคีและมีความเอื้ออาทรต่อกันด้วยความสัมพันธ์ที่แนบแน่น ทำให้ทุกคนพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขและแบ่งปันน้ำใจให้กัน ทำให้เกิดความเอื้ออาทรในชุมชนสูง ส่งผลให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับผู้นำ ชุมชนและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

3) การมีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้านต่าง ๆ และประธานกลุ่มต่าง ๆ ล้วนเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีความคิดเชิงบวก ทุนทางสังคมเหล่านี้จึงเป็นฟันเฟือง ตัวสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนไปในทิศทางที่ดี

4) การบริหารจัดการที่ดีของชุมชน ควรอยู่บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรวางแผนการให้ความรู้ และเข้าไปส่งเสริมแก่ชุมชนอย่าง

จริงจัง และชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มที่เข้มแข็ง มีการนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของชุมชนต่อไป

3.1.3 ระดับหน่วยงาน

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรเงินรางวัล พร้อมโล่เกียรติยศ สำหรับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็นเป็นสุข ที่ได้รับการชนะเลิศระดับจังหวัด เพื่อสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนทุกคน ในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญไปให้ความรู้แก่กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

3) หน่วยงานต่างๆ ควรมีการสนับสนุนด้านวิชาการ ให้กับกลุ่มในชุมชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ พัฒนาชุมชน สาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด

3.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1) ศึกษาด้านการนำการจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้ยั่งยืน

2) ศึกษารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสาลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

3) ศึกษารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนอื่นๆ ในกลุ่มเครือข่าย

บรรณานุกรม

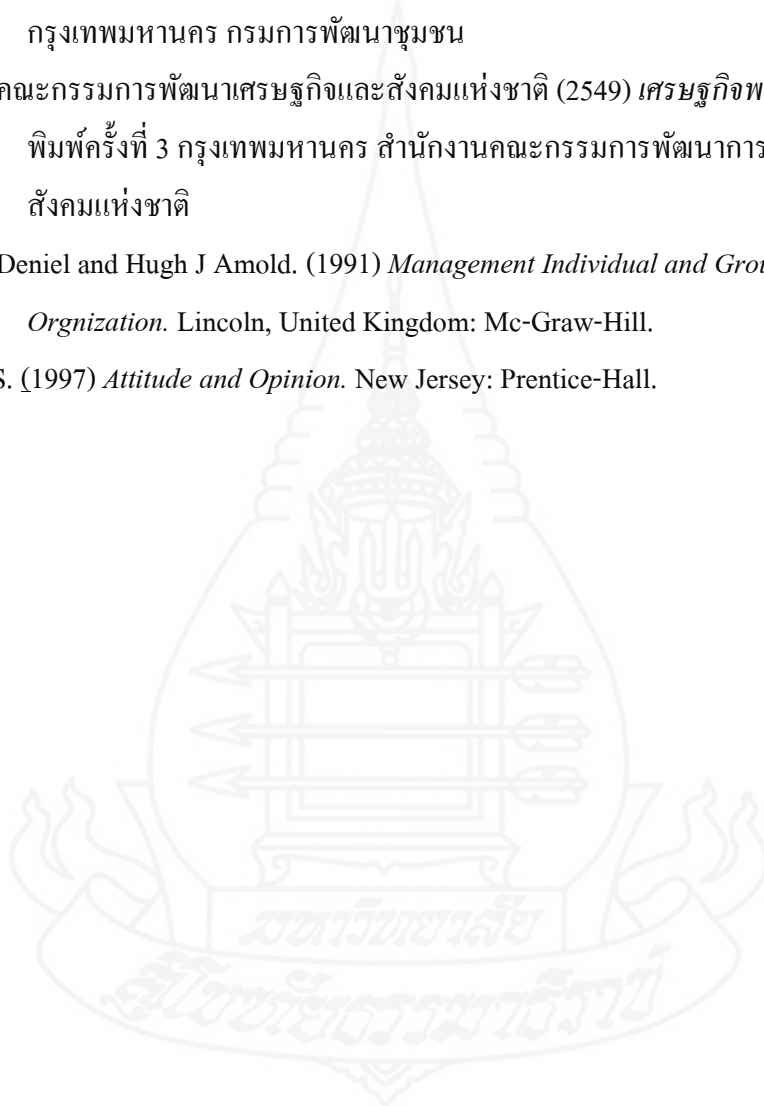
บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย (2552) *คู่มือการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย*
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2551) *หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “พออยู่พอกิน” บ้าน
ร่องปลายนา หมู่ 11 ตำบลบัวสาลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย*
- กุลวดี ล้อมทอง วิภัทธานนท์ (2550) “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ
ดำเนินชีวิต ศึกษากรณีบุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- กัณตินี แวนะ (2550) “ความเข้าใจและการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในศูนย์เรียนรู้
การเกษตรพอเพียง กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชาติชาย อ่อนเจริญ (2533) “ ความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด
สมุทรปราการ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ไชยรัตน์ ปราณิ (2551) *การวิจัยเอกสาร ชุมชนต้นแบบที่นำแนวพระราชดำริ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
ไปใช้ ในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*
- จินดา ขลิบทอง (2547) “กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการ
วิจัยเพื่อพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 1 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527) *การพัฒนาชุมชน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทรงชัย ดิยานนท์ (2542) “การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธัญญารัตน์ นันติกา (2551) “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้า
แบบอิสระ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547) “การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสารเศรษฐศาสตร์การวิจัยเพื่อพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 9 หน้า 280, 290-308
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- บำเพ็ญ เขียวหวาน (2534) *รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมขององค์กรชาวบ้านในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร พังงา สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา*
- ประธินพร แพทย์รังสี (2544) “การประเมินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประภาพร สุปัญญา (2550) “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประวิตร ชูศรี (2542) “ความรู้ความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*
กรุงเทพมหานคร สถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปดิษฐ์ ไสลดบาท (2550) “การจัดการฐานทรัพยากรและโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาบ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอบ้านนา จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม -- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พงษ์ไพบุลย์ ศิลาวราเวช (2528) “ความคิดเห็นของประชาชนในเมืองต่อสวนสาธารณะ: ศึกษากรณีผู้ที่มาใช้สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- พลชัย กอบกุลธนชัย (2550) “ทัศนคติของประชาชนต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในหมู่บ้านหุบกะพง ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- มาลี สุจิรพัฒน์พงษ์ (2534) “ความคิดเห็นของผู้ป่วยต่อสิทธิของตนในโรงพยาบาลรามาริบัติ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
- มูลนิธิชัยพัฒนา (2550) *เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่* กรุงเทพมหานคร มูลนิธิชัยพัฒนา
- มัลลิกา เขียวหวาน (2546) “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียงของเกษตรกรในเขตจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526) *การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ไทยอนุเคราะห์ไทย
- ระพีพรรณ อ้วนแก้ว (2553) “การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอาชีพโครงการเศรษฐกิจ
ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพะทาย อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม”
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- รุ่งโรจน์ ลีสกุลรัตน์ (2551) *ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง
กรณีศึกษาชุมชนสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เริงจิตร พรหมสถิต “ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”
วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิทยา อธิปอนันต์ (2542) *เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรพึ่งพาตนเอง* กรุงเทพมหานคร
กรมส่งเสริมการเกษตร
- วินัย สุปิ่นะ (2544) “การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิม
พระเกียรติ ของกรมการพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สงคราม แก้วกันทะ “กระบวนการเสริมสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับชุมชนอำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมือง
และการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร ศิริชัยการพิมพ์
- สมจิต โยชะคง และ รุจ ศิริสัตย์ลักษณ์ (2547) “การสร้างเครื่องมือเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ทาง
ส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการสอนชุดวิทยานิพนธ์ 2* หน่วยที่ 5 หน้า 1-140
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

- สมพร เทพสิทธิ์ (2546) *การเดินทางรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียง : ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต* กรุงเทพมหานคร สภาอุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย
- สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม (2544) *เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สุเมธ ตันติเวชกุล (2542) *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร กรมการพัฒนาชุมชน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- Feldman, Deniel and Hugh J Amold. (1991) *Management Individual and Group Behaviour in Organization*. Lincoln, United Kingdom: Mc-Graw-Hill.
- Oskamp, S. (1997) *Attitude and Opinion*. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก
แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์

--	--	--

แบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์

เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสดี อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย

*****

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของสมาชิกต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านร่องปลายนา ตำบลบัวสดี อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

2. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

3. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ฯ ของสมาชิก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ฯ ของสมาชิก

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ฯ ของสมาชิก

4. คำแนะนำสำหรับผู้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังและผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมายถูกในวงเล็บ (✓) หน้าข้อความที่ต้องการและ/หรือ เติมข้อความลงในช่องว่าง (....) ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงและเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1.1 ปัจจัยทางสังคม

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง
2. อายุ..... ปี
3. ระดับการศึกษา ( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช.
( ) 2. ประถมศึกษา ( ) 5. อนุปริญญา หรือปวส.
( ) 3. มัธยมศึกษา ( ) 6. ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า
4. สถานภาพการสมรส ( ) 1. โสด ( ) 3. หม้าย/แยกกันอยู่
( ) 2. แต่งงาน
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
6. การเป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ( ) 4. กลุ่มอาชีพ
( ) 2. กลุ่มเกษตรกร ( ) 5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
( ) 3. กลุ่มลูกค้า ธกส. ( ) 6. อื่นๆ (ระบุ).....
7. ตำแหน่งทางสังคมที่เป็นหรือเคยเป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1. ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ( ) 6. กำนัน/สารวัตรกำนัน
( ) 2. ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ( ) 7. สมาชิกสภาเทศบาลตำบล
( ) 3. กรรมการกลุ่ม/องค์กร ( ) 8. อาสาสมัครเกษตรกร
( ) 4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ( ) 9. อื่นๆ (ระบุ).....
( ) 5. สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด
8. ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกหมู่บ้านนี้..... ปี

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพหลัก

☐ 1. ประกอบการเกษตร	☐ 4. ประกอบธุรกิจการค้า
☐ 2. งานมีเงินเดือนประจำ	☐ 5. รับจ้างทั่วไป
☐ 3. รับจ้างทางการเกษตร	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

2. อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

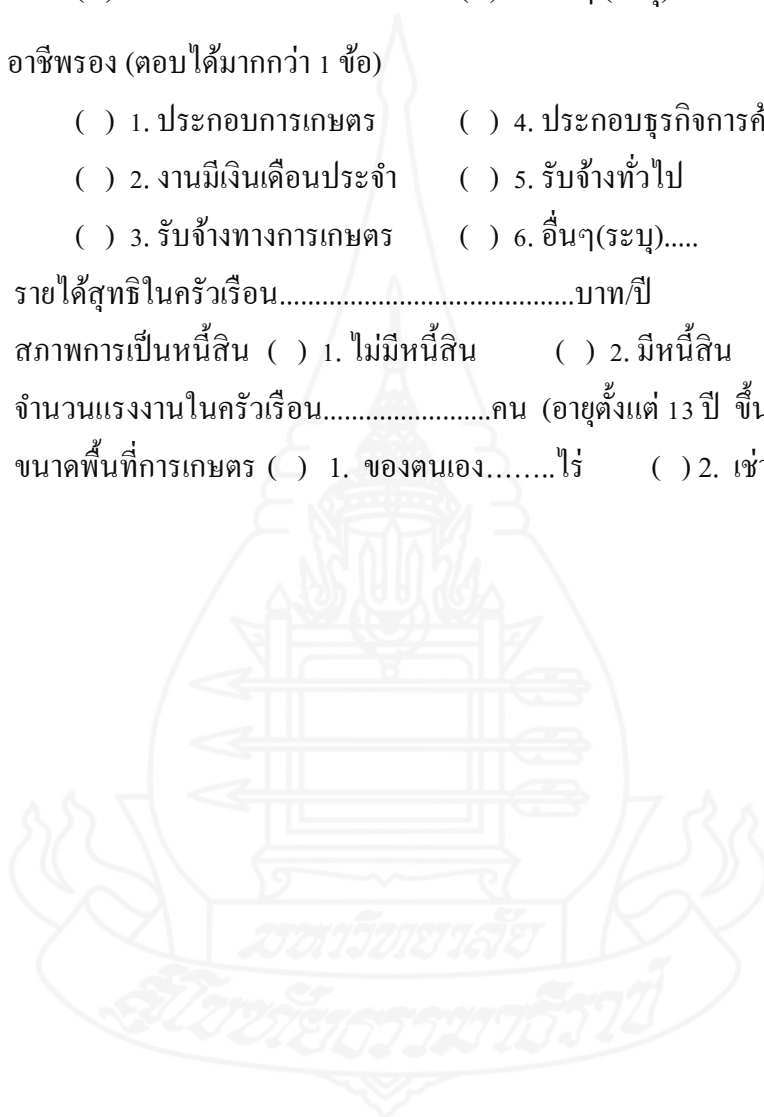
☐ 1. ประกอบการเกษตร	☐ 4. ประกอบธุรกิจการค้า
☐ 2. งานมีเงินเดือนประจำ	☐ 5. รับจ้างทั่วไป
☐ 3. รับจ้างทางการเกษตร	☐ 6. อื่นๆ(ระบุ).....

3. รายได้สุทธิในครัวเรือน.....บาท/ปี

4. สภาพการเป็นหนี้สิน 1. ไม่มีหนี้สิน 2. มีหนี้สิน

5. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (อายุตั้งแต่ 13 ปี ขึ้นไป)

6. ขนาดพื้นที่การเกษตร 1. ของตนเอง.....ไร่ 2. เช่า.....ไร่

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจ

พอเพียงชุมชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น						
1. การเป็นทั้งผู้รับและผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น						
2. การใช้สมุนไพรรักษาโรค						
3. การลดค่าใช้จ่ายหรือลดเวลาในการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้						
4. การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อช่วยผ่อนแรง มีความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มผลิตผลและผลิตภัณฑ์ ทำให้ได้มากขึ้น						
5. การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในการปราบศัตรูพืช						
6. การนำสิ่งของใช้แล้วมาดัดแปลงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก						
ด้านเศรษฐกิจ						
7. การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้มีเงินฝากสะสมและลดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น						
8. การมีงานทำประจำและมีรายได้ตลอดทั้งปี						
9. การประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น						
10. การทำสิ่งของที่จำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภคขึ้นเองในครัวเรือน						
11. การไม่มีภาระหนี้สิน						

การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านทรัพยากร						
12. การนำน้ำที่เหลือจากการซักล้างไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก						
13. การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยบำรุงรักษาดินให้มีสภาพดีขึ้น						
14. การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ด ไก่ ในพื้นที่ว่าง หรือ เลี้ยงปลา ปลูกผักบุ้ง ผักกระเฉดไว้ตามร่องสวน						
15. การนำวัสดุขี้จากท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าจำหน่าย โดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก						
16. การช่วยกันดูแลรักษา และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นให้มีอย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดไป						
17. การสนับสนุนให้มีบึงทลึงโทอย่างรุนแรงแก่ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือ ผู้ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลอง เน่าเสีย						
ด้านจิตใจ						
18. การที่สมาชิกในครัวเรือนเป็นคนมีจิตใจที่เข้มแข็งในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรค						
19. การเป็นคนมักน้อย เสียสละสิ่งต่าง ๆ และเวลาเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและผู้อื่น						
20. การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เอาเปรียบผู้อื่น						
21. การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นในหลักผู้ใดทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว						
22. การพยายามทำงานให้ดีและแสวงหาความรู้เพิ่ม						
23. การที่ชาวบ้านมีความรักใคร่กลมเกลียวสมัครสมานสามัคคี						
24. การมีความห่วงใย เอื้ออาทร คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงด้วยความจริงใจ						
25. การที่สมาชิกในครัวเรือนยึดมั่นและร่วมกันปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี						

การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
26. การที่สมาชิกในครัวเรือนและเพื่อนบ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน						
ด้านผู้นำ						
27. การมีผู้นำที่เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นนิจ						
28. การมีผู้นำที่ทำงานเป็นขั้นเป็นตอน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดงความคิดเห็น						
29. การมีผู้นำที่รู้จักการประนีประนอม						
30. ผู้นำยอมรับความก้าวหน้า สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านทั่วไป						
31. ผู้นำชุมชนมีการให้คำแนะนำและให้กำลังใจอยู่เสมอ						
32. ผู้นำชุมชนรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชนอยู่เสมอ						
ด้านการมีส่วนร่วม						
33. การได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน						
34. การให้ความสำคัญในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์สุขของตนเอง						
35. การช่วยสอดส่องดูแลความผิดปกติในหมู่บ้าน						
36. การเข้าประชุม และมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านให้ปลอดภัยเสถียร						
37. การร่วมสนับสนุนแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน						
38. การเข้ารับการอบรมหรือไปศึกษาดูงานทันทีที่มีหน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น						
39. การร่วมวางแผนและทำงานในโครงการหมู่บ้าน						

การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านปลอดภัยเสถียร						
40. การติดตามประเมินผลงานในโครงการหมู่บ้านปลอดภัยเสถียร						
41. การหาทางป้องกัน และมีแนวทางแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องทำ						
42. การประชุมปรึกษาหารือ วางแผน กำหนดกิจกรรมร่วมกัน						
43. ผู้ร่วมงานทุกคนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ						
การสนับสนุน						
44. เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการบริหารงานหมู่บ้าน						
45. เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหมู่บ้านและหน่วยงานนี้เข้ามาส่งเสริมอยู่เสมอ						
46. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน (เช่น การบริหารงานหมู่บ้าน การทำบัญชีหมู่บ้าน การผลิตสินค้า ฯลฯ)						
47. เจ้าหน้าที่ให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนที่ส่งผลต่อ

ความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

สภาพหมู่บ้าน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
ครอบครัวมีความอบอุ่น						
1. ครอบครัวมีความคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้งกันและสามารถประสานความเข้าใจกันได้						
2. สมาชิกในครอบครัวมีความสุขสบายปลอดภัยโล่งใจ						
3. ทุกคนในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นและยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน						
4. ทุกคนในครอบครัวรักและเคารพเชื่อฟังผู้นำครอบครัวเป็นอย่างดี						
5. ทุกคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพัน และเอื้ออาทรต่อกัน						
เศรษฐกิจสมดุล						
6. รายได้ในครอบครัวเพียงพอกับรายจ่าย						
7. การปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและมีเหลือเพื่อนำไปขายหรือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน						
8. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือตนเองได้และรู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่						
9. ครอบครัวไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม						

สภาพหมู่บ้าน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จ ของหมู่บ้าน					หมายเหตุ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
องค์กรชุมชนเข้มแข็ง						
10. การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาจะทำให้ตนเอง และชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และนำความสุขมาสู่ ทุกคน						
11. การปฏิบัติตามคำแนะนำจากราชการหรือเอกชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน						
12. การให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มที่ ทำประโยชน์แก่ชาวบ้านและส่วนรวม						
13. กลุ่มและสมาชิก กิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหา เองด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน						
การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน						
14. ทุกคนควรช่วยกันใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ แทนการใช้ถุงพลาสติก และ โฟม						
15. การแยกขยะและนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี						
16. การกล่าวตักเตือนผู้ที่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงบน ถนน แม่น้ำ ลำคลอง						
17. การสนับสนุนช่วยขุดลอกคูคลอง กำจัดวัชพืช ปลูกดอกไม้ ต้นไม้ใหญ่เพื่อความสวยงาม ให้ร่มเงาบริเวณหน้าบ้านและตามถนนหนทาง						
18. สมาชิกในครอบครัวช่วยกันจัดบ้านเรือนให้มี ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ						

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

4.1 สภาพปัญหา

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านเศรษฐกิจ						
1. รายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ						
2. ไม่มีอาชีพเสริม						
3. หนี้สินเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ						
4. ภูมิจนหนี้สินนอกระบบเพิ่มมากขึ้น						
5. มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายประจำเดือน						
6. ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง						
7. ขาดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ขาดที่ดินทำกินเป็นของตนเอง						
9. ภัยแล้งซ้ำซาก						
10. การเล่นพนันในชุมชน						
ด้านสังคม						
1. ยาเสพติดระบาดในชุมชนเพิ่มขึ้น						
2. กลุ่มคนในชุมชนขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความสามัคคี						
3. คนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง						
4. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนรวยและคนจนในชุมชน						
5. สุขลักษณะ เช่น ขยะมูลฝอย ฝุ่นละอองมลพิษในชุมชนเพิ่มมากขึ้น						
6. สุขภาพของคนในชุมชนมีการเจ็บป่วยเกิดโรคระบาด						
7. ขาดสวัสดิการของหมู่บ้าน						
8. แรงงานย้ายถิ่นทำงานนอกสถานที่						
9. ความเชื่อและประเพณีของหมู่บ้านทำให้ขัดแย้งกัน						

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
10. เยาวชนทะเลาะวิวาทและไม่ได้เรียนต่อ						
11. อิทธิพลจากภายนอกพื้นที่ทำให้พัฒนาหมู่บ้านได้ล่าช้า						
12. ขาดคนกลางในการแก้ไขปัญหาคัดแย้งของคนในหมู่บ้าน						
ด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี						
1. ระบบสาธารณูปโภคของชุมชนไม่เพียงพอ						
2. การคมนาคมและสัญจรไม่สะดวก						
3. ขาดความรู้ด้านสุขภาพและและการดูแลสุขภาพของสมาชิกของหมู่บ้าน						
4. ป่าเสื่อมโทรมและมีการทำลายทรัพยากรของชุมชนเพิ่มมากขึ้น						
5. มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะเพิ่มขึ้น						
6. ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน						
7. ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชน						
8. ประชาชนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน						
9. ขาดการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น						
ด้านอื่นๆ						
1. การคมนาคมสัญจรไม่สะดวก						
2. ขาดแหล่งน้ำไม่เพียงพอกับการอุปโภค บริโภค						
3. ขาดกรรมสิทธิ์ที่ดินในการทำกิน						
4. ชุมชนขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม						
5. ประชาชนขัดแย้งแบ่งพรรคแบ่งพวก						
6. เยาวชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง						
7. ขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ						
8. การประสานงานภาครัฐไม่ต่อเนื่อง						

4.2 ข้อเสนอแนะ

1.ด้านเศรษฐกิจ

.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านสังคม

.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านการจัดการทรัพยากรภูมิปัญญาและเทคโนโลยี

.....
.....
.....
.....
.....

4.ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ
หมู่บ้านหรือชุมชนอื่นที่กำลังพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ
ต่อไปในอนาคต

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวไมพร แสนใจ
วัน.....เดือน.....ปี.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวชไมพร แสนใจ
วัน เดือน ปีเกิด	2 เมษายน 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (พืชศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร
สถานที่ทำงาน	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ กรมการข้าว
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

